Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 1478 — ՈՒՐԲԱԹ 19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1903 — 1 ՅՈՒՆՎ. 1904(Ն. Տ.)

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳՕ ՓԱՐԶ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

20, ՊԱՊՐ ԱԼԻ ՀԱՅՏԷՍԻ, 20

Կ. ՊՈԼԻՍ

ԳՕ ՓԱՐԶ

أرمنيه سورهانتاق قزتسى صاحب امتيازى د. جولك

باب عالى جاده سى نومرو ٢٠

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN

SOURHANTAG

20, Avenue de la S. Porte

CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՁԻ ՏՊԱՒԻԹ ԿԱՐԻՔ ԱՄԲԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՈՒԵՒ Է ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀԱՄԱՐ

12 ամիսը կանխիկ ղր. 75

6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ

12 ամիսը կանխիկ ղր. 100

6 » « » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ

12 ամիսը կանխիկ Ֆրգ. 22

6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 10ԻՆ 20ԻՆ ԵՒ 30ԻՆ

ՏԱՆՈՒՏՈՒՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Մէկ անգամի համար տողը 5 ղր.

Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանաւոր պայմաններ

ՈՒՐԲԱՆԴԱԿ

ԿԸ ԼՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ

ԱՅԼԱԻՈՑՆԵՐԸ ԱՐՇԱԼՈՑՈՒՆ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՏՌԱՄՆԵՐ

Պ. ԲՕԼ ԷՐՎԻԷՕԻ ՆՈՐ ԹԱՏԵՐԱԽԱՂԸ

Պ. Բօլ Էրվիէօ մէկն է Ֆրանսացի այն հեղինակներէն, որոնք իրենց գրական գործերուն մէջ, վէպ թէ թատերախաղ, ընկերային չատ կարեւոր և օրուան հրատապ հարցերը կը յուզեն, միեւնոյն ատեն գրական չատ աղուոր արտադրութիւններ մէջտեղ բերելով, և հոգեբանական խորունկ ուսումնասիրութիւններ ընելով։ Այս կարգէն են Աքծանը (Les tenailles), Այր մարդուն օրէնքը (La loi de l'homme) և Չահագնացութիւն (La course de Flambeau) թատերախաղերը, որոնց առաջին երկուքին մէջ հետաքրքրական ուսումնասիրութիւններ կը կատարէ այր և կնոջ յարաբերութիւններուն բարեհնչական խնդրոյն չուրջը, և որոնց ամէնքն ալ խորունկ և անմոռանալի պատուերութիւն կը թողուն հանդիսատեսին վրայ, որ կամայ ակամայ կը գրաւուի հեղինակին բարձր, վեհանձն ու գերազանցօրէն մարդկայնական մտածումներէն։

Արդ, Պ. Բօլ Էրվիէօի նոր մէկ թատերախաղը ներկայացուեցաւ Բարիզի Քոմէտի Ֆրանսէզին մէջ, Լաբիչիներու, օրուն մէջ դէպքերու ստուգիւ լաբիրինթոսային չարքերու մէկէն ընկերական-մտաւանական կարեւոր հարց մըն է որ կը յուզուի։

Այնպիսի ժամանակ մը, երբ կ'ուզուի այն սխալ կարծիքը գոյացնել թէ Բարիզի բոլոր թատերասէրներուն վրայ անպատճառ վրան-բաց ու խայտառակ խաղեր կը ներկայացուին, Théâtre rosse կամ Rose անունին տակ, օգտակար է առալ բերել Ֆրանսայի առաջնակարգ թատերասէրին վրայ ներկայացուած այս նորագոյն խաղը, որուն նման կարեւոր նորութիւններու չենք հակուիր թէ ինչո՞ւ չեն ուզեր հետեւիլ մեր կատակերգակ թէ առտնինիկ թատերախումբերը։

Սկսինք ուրեմն պատմել.

Մարիան Վիլդաւ-Տիւվալ՝ ատենդմոլ ու ջերմ կրօնասէր մօր մը և ուզամիտ հօր մը աղջիկը՝ ամուսնացուցած է իր եղբօր աղջկան՝ Տիկ. Բօլէդ ու Սէնդ-Հէսթի՝ անպարկեշտ կնոջ մը վարելուն. և այս՝ «որպէս զի ընտանեկան միութիւն մը չխանգարուի»։

Երկրորդ արարուածին, Մարիան արդէն երկու տարիէ ի վեր ամուսնացած է կիսյօմ Լըպրէօլիի հետ։ Ասոնց է, եւ սէր եւ տիկ. Լըպռէօլի հիւր գացած են Սէնդ-Հէսթիները ամարանոցը։ Արդ, հիւղ այն վայրկենին որ Տիկին Բօլէդ ու Սէնդ Հէսթ՝ առանձին մնկնելու վրայ է սրտային ժամադրութեան մը երթալու համար, (վերը ըսուեցաւ թէ թեթեւաթարոյ կին մըն է) այցկելու կուգայ Մարիանի նախորդ ամուսնին մայրը՝ Տիկին Բօժիս։ Մարիանի և իր երկրորդ ամուսնին միջեւ տեղի ունեցած տեսարանի մը միջոցին պարզուած էր արդէն թէ այդ երկուքը համաձայն չեն, ադուն՝ Լուի ու Բօժիսի տրուելիք դատաբարկութեան վրայ։ Արդ, Տիկ. ադուն համար է որ կուգայ Տիկին ու Բօժիս, որպէ սպասաւոր մը նամակ մը կը բերէ։ Այդ նամակին մէկ կ'ըսուի թէ պէտք է Մարիան հասնի որ այսուհետեւ ատելի յաձախ իրենց գալաս կը՝ Լուի ու Բօժիս՝ իր հօրը Մաքսի յանձնուի։

—Դնա՛, կ'ըսէ Մարիան Բօլէդի, եա պիտի ընդունիմ Տիկին Բօժիսը (իր նախորդ կեսուրը)։

Երկու կիները դէմ առ դէմ կուգան։ Տիկին ու Բօժիս, կը պատմէ հոգեկան վիճակը իր ադուն, որ բարոյական մեծ թշուառութեան մը մատնուած, կը սիրէ միշտ իր նախորդ կինը։ Ու վերջապէս, Տիկին ու Բօժիս կ'եզրակացնէ թէ Մաքս կը պահանջէ որ իր ադուկը՝ Լուի ու Բօժիս՝ չարաթի մը իր քով և չարաթի մըն ալ մօրը (Մարիանի) քով անցուցանէ։ Այս մասին բացարձակ իրաւունք մը ունի Մաքս, քանի որ կինը ամուսնացած է, իսկ ինքը՝ ոչ. ուստի նոյն իսկ դատի սպառնալիք մը կ'ընէ։ Տեսարանը չատ յուզիչ է հոս երկու կիներուն միջեւ։ Ձիւդ այդ պահուն վրայ կուգայ Մաքս՝ բաժնուած ամուսինը, կ'ըսէ թէ չափազանց կը սիրէ իր զաւակը՝ որ Ձիւդ իր մայրը կը յիշեցնէ, ինչպէս նաև իրենց միասին անցուցած երջանիկ կեանքը։ Կ'ըսէ թէ ո՛րքան յուզուած և զգածուած է ինքը, այն մտածումով թէ օտարական մըն է որ այնոր հօրը տեղ կը բռնէ, և ուզած զգացումները պիտի ներշնչէ անոր։ Մարիան ալ կը խոստովանի թէ իրեն ալ չատ ծանր կուգայ ատիկայ, և կը թոյլատրէ որ երեք չաբաթուան համար միասին գիւղ ամառի գայ։ Այս բոլոր խօսակցութեանց միջոցին կը զգացուի որ Մարիան չէ դադրած սիրելէ իր նախկին ամուսինը, ան որ իրապէս տիրած է իրեն ու իր սրտին, ան որ բեղնաւորած է զինքը, ու եթէ այրիութեան միջոցին մարմնական տարփանքը զինքը մղած է կիյսյօմ Լըպռէօլիի գիրկը, իր սէրը, իրական սէրը Մաքս որ Բօժիսի վրայ մնացած է։

Թատերախաղին ամբողջութեանը մասին աննպաստ կարծիքներ յայտնող քննադատներն անգամ, չատ կը գովեն այս տեսարանը մասնաւորապէս, որ ճարտարօրէն պատրաստուած է, և որուն նմանը քիչ կը գտնուի ժամանակակից թատրոնին մէջ։

Երրորդ արարուածին որ Բօժիսներու դղեակին մէջ կը կատարուի, Պլանիկ Լուին կեղծամչկէ բռնուած է։ Առանց ո եւ է նըկատումի ականջ կախելու, Մարիան կը վազէ մանուան սպառնալիքին առկ գանուող իր զաւկին անկողնին քով և տանջերնիդ օր չարունակ Մարիան եւ Մաքս կը պայքարին մանուան դէմ, «իրենց զաւակը» փրկելու համար։ Վերջապէս կ'ազատի տղան. բժիշկը կը վստահացնէ այլ եւս. ուստի Մարիանն կը պատրաստուի յօդուտ առուն բարիզ դառնալ։ Այդ ատենն է որ կ'իմանայ թէ Բօլէդի զաւակը մեռած է այդ ահաւոր հիւանդութենէն։ Տեսարան տեսարանի մը մէջ, Բօլէդ կը պատմէ թէ ի՛նչ ահաւոր տառապանքներ կրած է, եւ թէ նոյն իսկ այդ տառապանքը մօտեցուցած է զինքը ամուսնին, զոր կը խոթէր առանց յղճի խոյի մը զգալու, ամուսնին որ բեղնաւորած է զինքը, եւ զոր իր գերագոյն անձկութեան միջոցին իր մօտը, իր սէրը զգալու անհուն երանութիւնը ունեցած էր։ Այս խօսքերը խորունկ ապաւորութիւն մը կ'ընեն Մարիանի վրայ, մանաւանդ ատոնց համար որ այդ բոլորը կը զգայ ան ներքնապէս իր սրտին խորը։ Այն ատենն որ երբ պահ մը ետքը Բօժիս տեսարան կը մտնէ, եւ իր բունն սերը կը պօռայ անոր որ իր՛ը եղած է արդէն, Մարիան եւս չի կրնար դիմադրել իր ներքին բունն զգացումներուն, և «քո՛ւդ եմ» կը գոչէ գերագոյն համբոյրի մը մէջ։

Հոս ալ տեսարանը նոյնքան յուզիչ է, որքան երկրորդ արարուածին մէջինը։ Զորրորդ արարուածին կացութիւնը կը կնճռոտի ասկայն։ Մարիան՝ որ վերջապէս չերմեռանդ մար մը կրճատիմը առած, եւ Պարտականութեան զգացումով առգործուած մէկն է, իր նախորդ ամուսնին հետ ունեցած այս սրտայոյզ տեսարանէն ետքը, չիտակ մօրը աուսը կերթայ, փոխանակ իր երկրորդ օրինաւոր ամուսնին քովը երթալու։ Ու երբ այս վերջինը իր կարգին կուգայ կնոջը քով.

—Ո՛չ, ո՛չ, կը գոչէ, ա՛լ չեմ կրնար յարաբերութիւն ունենալ ձեզի հետ, միեւին տուած եմ ինքզինքս։

Հինգերորդ արարուածին երկու ամուսինները դէմ առ դէմ կուգան։ Սոսկալի պայքարի մը մէջ, կիյսյօմ՝ վերջին ամուսինը՝ գիշերուան մութին մէջ կը յաղդի Մաքսը՝ իր նախորդ ձգել սոսկալի վիհի մը մէջ։ Մարիան որքան էն մը տեղնկութիւն չունի, տեսարան կուգայ, մինչ միւս կողմէ բեմին վրայ մութին մէջ կ'երեւայ իր զաւակը, որ րան կը գոչէ արտայոյզ չեչով մը.

— Եկո՛ւր, զուակս, եկո՛ւր կանչս։

Ու խաղը կը վերջանայ, խոր ազապուրութեան մը տակ Թողլով հանդիսականները, որոնք աւիթ կ'ունենան խորհրդածութիւններ ընելու ամուսնական առաջին սիրոյն խորունկ ազդեցութեան վրայ, ամուսնութեան՝ ընտանեկան քայքայուած յարկի մը երջանկութիւնը նորէն մոցնելու անկարողութեան վրայ, կնոջ սրտին եւ զգացումներուն՝ անլուծելի գաղտնիքներ ըլլալուն վրայ, եւ դեռ ուրիշ չատ բաներու վրայ։

ՌԼԻՕ

ՏՕՄԱՐՆԵՐԸ

ՏԱՐԵՎԵՐՋԻ ԱՌԹԻԻ

Չփոթենք. հին եւ նոր տօմարները չէ որ կ'ուզեմ խորհրդածութեան նիւթ ընել, այլ պարզապէս վաճառականի մը տեսակէտները։

Տարեվերջին մեծաւորութիւնը հարկ կը դնէ իւրաքանչիւր անհատի որ առուտուրով կը զբաղի, քննել իր գոյքը, իր փորձակիրը չինել, իմանալ ապրուստն մը միջոցին իր գործունէութեան չափը եւ կամ կորուստը, պահանջն ու պարտքը, եւ յարդարել իր տօմարները կանոնաւորապէս ու նոր դրութեամբ մը։ Կ'ուզեմ քիչ մը խօսքիս նիւթին ըլնել տօմարները, որոնք այնչափ կարեւորութիւն կը տանան օր ըստ օրէ հրապարակի վրայ, իրենց տարբեր ձեւերովը ու կերպ կերպ գործածութեամբ։

Ինչպէս գիտենք, տօմարի մը գոյութիւնը անհրաժեշտ պէտք մըն է նըպարավաճառին, ինչպէս նաև վաճառականին, գօմիսիօներին եւ ընդհանուր բառով ամէն անոնց՝ որոնք առուտուր կը գործեն։ Հայ կէտ մը կայ, ուր այս տօմարները կը տարբերին իրարմէ անհամեմատաբար, և այս ալ գանոնք բանելու դրութեան մէջ կը կայանայ։ Անդուլ չենք հետաքրքրուիր մատչեմանին կամ նպարավաճառին բռնած տօմարներով եւ ատոնց գործածած մեթոտներով, բան մը որ չունի իր մէջը կարգ, կանոն, մեթոտ ու ոճ։ Ուստի ձգենք ատոնք իրենց պարզութեամբ՝ զանոնք բռնող ձեռքերուն մէջ, և դառնանք այնպիսիներուն քով, որոնք գիտեն թէ ի՛նչ ահաւոր տառապանքներ կրած է, եւ թէ նոյն իսկ այդ տառապանքը մօտեցուցած է զինքը ամուսնին, զոր կը խոթէր առանց յղճի խոյի մը զգալու, ամուսնին որ բեղնաւորած է զինքը, եւ զոր իր գերագոյն անձկութեան միջոցին իր մօտը, իր սէրը զգալու անհուն երանութիւնը ունեցած էր։ Այս խօսքերը խորունկ ապաւորութիւն մը կ'ընեն Մարիանի վրայ, մանաւանդ ատոնց համար որ այդ բոլորը կը զգայ ան ներքնապէս իր սրտին խորը։ Այն ատենն որ երբ պահ մը ետքը Բօժիս տեսարան կը մտնէ, եւ իր բունն սերը կը պօռայ անոր որ իր՛ը եղած է արդէն, Մարիան եւս չի կրնար դիմադրել իր ներքին բունն զգացումներուն, և «քո՛ւդ եմ» կը գոչէ գերագոյն համբոյրի մը մէջ։

Հոս ալ տեսարանը նոյնքան յուզիչ է, որքան երկրորդ արարուածին մէջինը։ Զորրորդ արարուածին կացութիւնը կը կնճռոտի ասկայն։ Մարիան՝ որ վերջապէս չերմեռանդ մար մը կրճատիմը առած, եւ Պարտականութեան զգացումով առգործուած մէկն է, իր նախորդ ամուսնին հետ ունեցած այս սրտայոյզ տեսարանէն ետքը, չիտակ մօրը աուսը կերթայ, փոխանակ իր երկրորդ օրինաւոր ամուսնին քովը երթալու։ Ու երբ այս վերջինը իր կարգին կուգայ կնոջը քով.

—Ո՛չ, ո՛չ, կը գոչէ, ա՛լ չեմ կրնար յարաբերութիւն ունենալ ձեզի հետ, միեւին տուած եմ ինքզինքս։

Հինգերորդ արարուածին երկու ամուսինները դէմ առ դէմ կուգան։ Սոսկալի պայքարի մը մէջ, կիյսյօմ՝ վերջին ամուսինը՝ գիշերուան մութին մէջ կը յաղդի Մաքսը՝ իր նախորդ ձգել սոսկալի վիհի մը մէջ։ Մարիան որքան էն մը տեղնկութիւն չունի, տեսարան կուգայ, մինչ միւս կողմէ բեմին վրայ մութին մէջ կ'երեւայ իր զաւակը, որ րան կը գոչէ արտայոյզ չեչով մը.

— Եկո՛ւր, զուակս, եկո՛ւր կանչս։

Ու խաղը կը վերջանայ, խոր ազապուրութեան մը տակ Թողլով հանդիսականները, որոնք աւիթ կ'ունենան խորհրդածութիւններ ընելու ամուսնական առաջին սիրոյն խորունկ ազդեցութեան վրայ, ամուսնութեան՝ ընտանեկան քայքայուած յարկի մը երջանկութիւնը նորէն մոցնելու անկարողութեան վրայ, կնոջ սրտին եւ զգացումներուն՝ անլուծելի գաղտնիքներ ըլլալուն վրայ, եւ դեռ ուրիշ չատ բաներու վրայ։

ՌԼԻՕ

ՏՕՄԱՐՆԵՐԸ

ՏԱՐԵՎԵՐՋԻ ԱՌԹԻԻ

Չփոթենք. հին եւ նոր տօմարները չէ որ կ'ուզեմ խորհրդածութեան նիւթ ընել, այլ պարզապէս վաճառականի մը տեսակէտները։

Տարեվերջին մեծաւորութիւնը հարկ կը դնէ իւրաքանչիւր անհատի որ առուտուրով կը զբաղի, քննել իր գոյքը, իր փորձակիրը չինել, իմանալ ապրուստն մը միջոցին իր գործունէութեան չափը եւ կամ կորուստը, պահանջն ու պարտքը, եւ յարդարել իր տօմարները կանոնաւորապէս ու նոր դրութեամբ մը։ Կ'ուզեմ քիչ մը խօսքիս նիւթին ըլնել տօմարները, որոնք այնչափ կարեւորութիւն կը տանան օր ըստ օրէ հրապարակի վրայ, իրենց տարբեր ձեւերովը ու կերպ կերպ գործածութեամբ։

Ինչպէս գիտենք, տօմարի մը գոյութիւնը անհրաժեշտ պէտք մըն է նըպարավաճառին, ինչպէս նաև վաճառականին, գօմիսիօներին եւ ընդհանուր բառով ամէն անոնց՝ որոնք առուտուր կը գործեն։ Հայ կէտ մը կայ, ուր այս տօմարները կը տարբերին իրարմէ անհամեմատաբար, և այս ալ գանոնք բանելու դրութեան մէջ կը կայանայ։ Անդուլ չենք հետաքրքրուիր մատչեմանին կամ նպարավաճառին բռնած տօմարներով եւ ատոնց գործածած մեթոտներով, բան մը որ չունի իր մէջը կարգ, կանոն, մեթոտ ու ոճ։ Ուստի ձգենք ատոնք իրենց պարզութեամբ՝ զանոնք բռնող ձեռքերուն մէջ, և դառնանք այնպիսիներուն քով, որոնք գիտեն թէ ի՛նչ ահաւոր տառապանքներ կրած է, եւ թէ նոյն իսկ այդ տառապանքը մօտեցուցած է զինքը ամուսնին, զոր կը խոթէր առանց յղճի խոյի մը զգալու, ամուսնին որ բեղնաւորած է զինքը, եւ զոր իր գերագոյն անձկութեան միջոցին իր մօտը, իր սէրը զգալու անհուն երանութիւնը ունեցած էր։ Այս խօսքերը խորունկ ապաւորութիւն մը կ'ընեն Մարիանի վրայ, մանաւանդ ատոնց համար որ այդ բոլորը կը զգայ ան ներքնապէս իր սրտին խորը։ Այն ատենն որ երբ պահ մը ետքը Բօժիս տեսարան կը մտնէ, եւ իր բունն սերը կը պօռայ անոր որ իր՛ը եղած է արդէն, Մարիան եւս չի կրնար դիմադրել իր ներքին բունն զգացումներուն, և «քո՛ւդ եմ» կը գոչէ գերագոյն համբոյրի մը մէջ։

Հոս ալ տեսարանը նոյնքան յուզիչ է, որքան երկրորդ արարուածին մէջինը։ Զորրորդ արարուածին կացութիւնը կը կնճռոտի ասկայն։ Մարիան՝ որ վերջապէս չերմեռանդ մար մը կրճատիմը առած, եւ Պարտականութեան զգացումով առգործուած մէկն է, իր նախորդ ամուսնին հետ ունեցած այս սրտայոյզ տեսարանէն ետքը, չիտակ մօրը աուսը կերթայ, փոխանակ իր երկրորդ օրինաւոր ամուսնին քովը երթալու։ Ու երբ այս վերջինը իր կարգին կուգայ կնոջը քով.

—Ո՛չ, ո՛չ, կը գոչէ, ա՛լ չեմ կրնար յարաբերութիւն ունենալ ձեզի հետ, միեւին տուած եմ ինքզինքս։

Հինգերորդ արարուածին երկու ամուսինները դէմ առ դէմ կուգան։ Սոսկալի պայքարի մը մէջ, կիյսյօմ՝ վերջին ամուսինը՝ գիշերուան մութին մէջ կը յաղդի Մաքսը՝ իր նախորդ ձգել սոսկալի վիհի մը մէջ։ Մարիան որքան էն մը տեղնկութիւն չունի, տեսարան կուգայ, մինչ միւս կողմէ բեմին վրայ մութին մէջ կ'երեւայ իր զաւակը, որ րան կը գոչէ արտայոյզ չեչով մը.

— Եկո՛ւր, զուակս, եկո՛ւր կանչս։

Ու խաղը կը վերջանայ, խոր ազապուրութեան մը տակ Թողլով հանդիսականները, որոնք աւիթ կ'ունենան խորհրդածութիւններ ընելու ամուսնական առաջին սիրոյն խորունկ ազդեցութեան վրայ, ամուսնութեան՝ ընտանեկան քայքայուած յարկի մը երջանկութիւնը նորէն մոցնելու անկարողութեան վրայ, կնոջ սրտին եւ զգացումներուն՝ անլուծելի գաղտնիքներ ըլլալուն վրայ, եւ դեռ ուրիշ չատ բաներու վրայ։

ՌԼԻՕ

Նախ զիտնալու ենք թէ օրինաւոր առմար մը, մաքուր տետրակ մը, վաճառականի մը գործառնութեանց հայելին է։ Պատենական ապահովութեամբ պատրաստուած առմարները արդի ըմբռնումներուն համապատասխան չեն գար։ Գիտութիւնը հոս ալ միջամտած է իր կրթիչ ու հրահանգիչ մեթոտներով, զոյն բարեզգիով օրուան պահանջումներուն համաձայն։ Այսօր անջատ տրեհում մը, գործ մը կը նկատուի առմարակալութիւնը, որ սկսուած է իբրեւ դաս տալէնդուխլ մեր վարժարաններուն մէջ ալ. եւ այս՝ մի միակ արհեստը կրնայ նկատուիլ մեր դպրոցներուն մէջ, բայց դժբախտաբար չատ հետու կը մնայ գործնականութեան տանէնէն, քանի որ զան ուսուցանողը դպրոցի այցելու ուսուցիչն է, որուն աչքէն հետու կը գտնուին առեւտրական հարապարակին գործնական միջոցները։ Այս կէտը անցդակի յառաջ բերած էի նախապէս։ Պէտք կը պահանջէ սակայն գործնականութեան հետ հաշտ ըլլալ, մինչ մեր անօրէնները կը յամառին կը մնան իրենց ըմբռնումին մէջ, թերեւս նիւթական անձուկ պայմաններու հետեւանքով։ Ճիշդ է միւս կողմէ որ ուսուցիչին տեսակցակցելն առվեցուցածը ուչիմ գրագիր մը կարող կրնայ ըլլալ գործնականապէս ի գլուխ հանել, թէև միշտ սքսակարագոյն պիտի ըլլար գործնականապէս պատրաստել մեր երիտասարդները, վաճառականական ասպարէզին մեծ պահանջումներուն առիպազատութեանց տալով վարժարանին մէջ։

Վարժարանի մէջ, օր մը՝ առմարակալութեան դասախօսութեան միջոցին, երբ մենք ամէնքս զբաղած էինք տետրակները փակելու ու փորձակիրները չինելու, լաւ չեմ յիշեր քանի՞ տարիէ ի վեր Ֆրանքի ինձա մը հանած էինք նոյն առաւան գործնականութիւններէն։ Իրաւ, ամէնքս ալ սոյն գումարը հանած էինք իբրեւ զեղ, ճիշդ էր ուրեմն. ինչ մեծ եղաւ մը զարմանքը երբ մեր Բրօֆէսէօրը նոյն գումարը չահ ցոյց տուաւ։ Ինչպէս կրնար ըլլալ այս։ Իրաւ էր մեր ուսուցիչին հաստատութը, վասն զի նոյն գումարին կէտովը, մենք քանի մը տակտ գինի առեր էինք պահանջի մը փոխարէն, զոր չէինք կրնար մտաբերել, քանի որ գործնականօրէն չէինք գիտեր թէ յիշեալ գինին մեր առեւտրական սպառման յատկացուած է պարզ խօսելով մենք նոյն ատիս մեր մէկ տարուան գինին վատնած էինք, զոր պէտք էր ընդհ. ծախքին տանիլ։

Ինչ մեծ հակատութիւն առմար բռնելու գործնական եւ տեսական ձեւերուն մէջ, քանի որ չան մը իրրեւ վնաս ցոյց կը տրուի։

Ջիչ մը վերը յիշեցի թէ՝ առմարը գործին իսկութեան հայելին է։ բայց այս խօսքս բացարձակապէս առոյգ ճըշմարիտ նկատուիլը օնալ կ'ըլլար, քանի որ առմարներու մէջ ալ կեղծիքներ կրնան մուտ գտնել, չինուած հաչուեդրներ, հնարուած հաչուեդրներու գումարներ, երբ իսարդախներու ձեռքեր կը մանեն մէջը, այդպիսիներու անկոչ հաչուեփուլը մօտալուտ կրնայ ըլլալ։ Մենք այս տեսակ անձերու հետ առնչութիւններնիս խղած ենք արդէն չատուց, եւ կը բաղձանք ցոյց տալ իր մը օրինաւորութեան սահմանին մէջ՝ օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն։

Օրէնքը յօդուածներ չարադրած է առմարներու եւ գանոնք գործածելու մասին. ասոնք քիչ չան գործի մարդ մը գիտէ եւ քան այնմ չարժիլ հարկադրուած կը գտնէ ինքզինքը։ Օրէնքը կը հրամայէ՝ հանրութեան բարեհաչութիւնը իրեն գլխաւոր նպատակ ունենալով։ առմարակալ մը զան կը յարդէ, վաճառատան վիճակը ստուգելու համար։

Գեղագրութիւնը՝ փնտռուած մանուկարուեստ պայմանն է առմարակալի մը համար. բայց անհրաժեշտ ըլլալ ձեւակ պայման մը չի կրնար ընդունուիլ այս. գեղագիր առմարներու մէջ մեծ վայելչութիւն կ'ունէն մաքուր, ուսուն ալ կեկիկ գիրը, բայց ուեւէ ևս կը պահանջուի «գիրընթերցի գիրը» եւ գլխաւորապէս «մաքրութիւնը»։ Այս առեւտրականութիւններով հանդերձ, որոնց դէմ պահանջումներ կ'ընէ արդի առմարակալութեան արհեստը իր կրկնակ ուպարզ ձեւերով, կրնայ երանի տրուիլ այն գործի մարդուն, որ իր առմարակալին հանդէպ խստապահանջ է այնպէս, ինչպէս իր արկղակալին։

Դրամարկղի հայիւը որ առմարակալութեան եօթը գլխաւոր բաժանումներէն առաջինը կը հաչուուի, ուեւէի խըմնամբ եւ ուշադրութիւն կը պահանջէ, և մանաւանդ «արձնութիւն» քան միւս վեցը որոնք են.—Զանազան պահանջատեարք. Զանազան պարտատեարք. Դրամներէի փոխանակագիր, Վճարելի փոխանակագիր, Ընդհ. ապրանք և Շահ եւ Ջէն։ Ասով չեմ ուզեր ըսել թէ Դրամարկղի հաչուոյն մէջ խնդրաւոյծը, միւսներէն կարեւի է զլանալ. ա՛չ, ինչպէս մէկը որ գովելիք, ուրիշ մը պարտաւել ըսել չէ, այլ փոքրիկ համմասութեան եւ կամ բաղդատութեան trait-d'union մը։

Մարդ կը աքծի, կը նկռտի, կը վազէ, կը քրտնի վաստկելու համար. օրն ի բուն հոս հոն երթալ, տադին վազել, անդին ընթանալ մեծ համբերութեամբ, վաստակ մը ձեռք ձգելու յոյսէն ոգեւորուած։ Այս ամէնքը ճչգրիտ ապացոյց են թէ գործէն փախչող մը չէ այն, եւ որչափ հոգ կը տանի գործերու կարգադրութեան, ընդարձակման ու յարաբեւութեան, նոյնչափ ալ պէտք է խըղնամք տանի առմարներու, էր կացութիւնը ճչգրտելու համար։ Տեսած եմ, այնպիսիներ որ դրամարկղի պարզ տեսրակ մը իսկ կը զլանան իրենց գործին, պարզապէս ԱՆՀՈՒՈՒԹԵԱՆ հետեւանքով. եւ ի՛նչ արժէք ունի ամէն ջանքի իրագործումը, քրտինքը, վաստակը, յոգնութիւնը, երբ իրենց կացութիւնը, դիրքը, կարողութիւնը հասատտող, վաւերացնող գրաւոր փաստ կը պակսի իրենց։ Դրամարկղը եւ անձնական քըսակը հետեւար է ասոնց համար, եւ զձեղ կը վատահեցնեմ, սիրելի ընթերցողներս, որ այսպիսիներուն դրամարկղին մէջ բնաւ «չէնթ»եր պիտի չկարենաք գտնել, քանի որ դրամական մուտքը եւ ելքը ճչդող տետրակի մը պակասը ակներեւ է. «չէնթ»երը անձնական ծախքի չատկացուած են ատոնց քով։

պահել։ Անիկա վեց օր չորունակ վրան գոց տեղ մը նստաւ և ժամանակը աշխատելով անցուց, պէտք չէ՞ որ հօթներորդ օրը տարբեր կերպով անցընէ, քիչ մը երթայ պտտի, հաճելի ժամանց մը ունենայ։ Ես կը կարծեմ թէ տղաք ամէնէն մեծ ցաւը այն ատեն կը զգան, երբ կիրակի ցորեկէն ետքը ստիպուած են տունը մնալ, մինչ իրենց դրացիներուն տղաքը, իրենց ընկերները, ծնողքնուն ձեռքը բռնած պտտիլ կ'երթան։ Խեղճ տղան վեց օր ամբողջ կիրակին կեցած էր քաշեր, հիմա ալ առ. քեզի ալուր կիրակի մը։

Ծնողնե՛ր, տղոց այս իրաւունքները մի՛ զլանաք անոնց։

Ա. ՄԻՍՔՃԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բեքինէն հասած վերջին լուրերու նայելով, Չինական կառավարութիւնը կը կարծէ թէ պատերազմը անխուսափելի է. հետեւաբար չինական իշխանութիւնները կը խորհրդակցին թէ ի՛նչ քաղաքականութեան պէտք է հետեւին, երբ յարաբերութիւնները խզուին Ռուսիոյ և Ճաբոնի միջեւ։ Արդէն բանակցութիւններ սկսած են Չինկ իշխանին կուսակցութեան հետ, Ճաբոնի գործակցելու և յարձակողական ու պաշտպանողական զինակցութիւն մը կազմելու համար։ Բեքինի մէջ կը խոստովանին թէ Չինաստանի համար շատ դժուար պիտի ըլլայ չէզոքութիւն պահել։ Պատերազմի մօտաւորութեան կարծիքը նոյն իսկ դիւանագիտական շրջանակներու մէջ տարածուած է։ Պատերազմի երկիւղը մեծաւակար ազդեցութիւն մը ըրած է Ճաբոնի վաճառականութեան վրայ, մանաւանդ փոխադրութեան գործին մէջ, և շոգենաւային ընկերութիւնները կը փափաքին որ ժամ առաջ պատերազմ հրատարակուի, որպէս զի կարենան իրենց շոգենաւերը բերել փոխադրանաւ գործածել։

⁂ Շաբաթ օրը Թոքիոյի զինուորական իշխանութիւնները կարգ մը լրագրապետներ կանչելով, խնդրեցին անոնցմէ որ ետ կենան զօրքերու և ռազմամթերքի փոխադրութեան և ուրիշ պատերազմական լուրեր հրատարակելէ, որովհետեւ գործերու արդի վիճակին մէջ յարմար չէ այդ կարգի տեղափոխութիւններ ծանուցանել։

⁂ Նաւաշէն գործաւորներու և ծովային զինուորներու արձակուրդի թոյլտուութիւնը ջնջուեցաւ Ճաբոնի մէջ։ 600 երկրաչափներ և հեռագրողներ դէպ ի Քորէա ճամբայ ելան «Սատուքումի» շոգենաւով, որ Ֆուզան (Քորէա) հասած է արդէն։ Ճաբոնի ներսերէն բաւական թուով դաշտային թնդանօթներ ղրկուեր են դէպի հարաւ։ Շաբաթ օրը կարգադրութիւններ եղան երկաթուղիի մասնաւոր ընկերութիւններու հետ, որպէս զի զօրքեր փոխադրեն առանց սովորական երթեւեկութիւնները խանգարելու։ Կարմիր խաչի խումբ մը պատրաստ է առաջին վայրկեանին ճամբայ ելլելու։ Քորէացի երկու մարդասպաններ, որոնց համար ներում խնդրած էր Քորէայի կառավարութիւնը, չորսթ օրը մէկը մահուան և միւսը մշտնջենական բանտարկութեան դատապարտուեցան Ճաբոնի դատարանին կողմէ։

⁂ Դեռ բան մը չի գիտցուիր ուրբաթ օրը Ճաբոնի մէջ գումարուած նախարարական արտասովոր խորհուրդին մասին։ Բայց գիտուեցաւ որ այդ գումարումէն անմիջապէս վերջը վարչապետը եւ պատերազմական նախարարը դարձեալ այցելութեան գացին մարէշալ Եամակաթայի եւ մարքիզ Իթոյի. երկու ազդեցիկ դէմքեր Ճաբոնի զինուորական եւ դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ։ Կէս օրէն վերջն ալ Ճաբոնի արքունական նախարարին անձնական քարտուղարը Եամակաթայի եւ Իթոյի ղրկուեցաւ, կայսերական գրով մը։ Քիչ վերջը կայսերական մասնաւոր գիր մը ղրկուեցաւ նաեւ արտաքին գործերու նախարար Պառոն Քոմուրայի։

⁂ Թոքիոյի մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Ճաբոնի Արեւելեան Ընկերակցութեան կողմէ։ Ներկայ էին նաեւ կարգ մը նախկին նախարարներ։ Կոմս Օքումա ճառ մը խօսելով, ցաւ յայտնեց որ կառավարութիւնը չի յայտներ իր դիտաւորութիւնները՝ արդի տագնապին նկատմամբ։ Ըսաւ թէ ներկայ կնճիռը 1894ի պատերազմին հետ սկսաւ։ Զարին կառավարութիւնը կը կարծէ թէ, եզրակացուց, ինք կրնայ իր ազդեցութեան տակ առնել Հնդկաստանը և Չինաստանը։ Ճաբոնի բացայայտ պարտքն է պաշտպանել Չինաստանը, որ 1894ի պատերազմէն ի վեր միշտ յայտնած է իր տկարութիւնը։

⁂ Ամերիկացի ծովակալ Իվընս հրաման ստացաւ Ծ. Արեւելքի ջուրերը ուղեւորիլ։ Քորէայի ամերիկեան դեսպանը զօրք ուզած ըլլալով, թնդանօթակիր մը ղրկուեցաւ Չեմուլբօ։ Մանիլայէն ալ ծովային զինուորներ ղրկուեցան։ Ասոնք պիտի կենան Քորէայի առջեւ, բայց ցամաք չպիտի ելլեն, մինչեւ որ ամերիկեան դեսպանը հրաման չտայ։

⁂ Աւստրալիայէն ալ բազմաթիւ երիտասարդներ ճաբոնական ընդհանուր հիւպատոսին դիմելով, պատրաստակամութիւն յայտներ են Ճաբոնի համար կռուելու։ Հիւպատոսը կը գրէ թէ իրեն դիմողներուն թիւը այնչափ շատ է որ, եթէ ընդունուին, աւստրալիական լէգէոն մը կը կազմուի։

⁂ Բարիզէն հասած հեռագիր մը նայելով, անգլիական կառավարութիւնը իմացուցեր է Ֆրանսայի թէ՝ ինք այս միջոցին կարելին կ'ընէ որպէս զի Ռուսիա եւ Ճաբոն պատերազմի չբռնուին։ Եթէ սակայն իր փորձերը արդիւնք մը չունենան, Անգլիա Ճաբոնի կողմը պիտի բռնէ, եթէ Ֆրանսա ալ Ռուսիոյ ուժ տալու տրամադրութիւն ցուցնէ։ Այս առթիւ կարգ մը թերթեր կը յիշեն անգլօ-ճաբոնական դաշնագրին պայմանները, որոնց համաձայն Անգլիա պէտք է ուժ տայ Ճաբոնի, եթէ երրորդ պետութիւն մը միջամտէ կռիւին։

⁂ Մոնկոլիոյ մէջ Չինացիները՝ Զօր. Թունկ-Ֆու Սիանկի առաջնորդութեամբ՝ հակառուս պայքար մը բացած են, որ իր արդիւնքները տալ սկսած է. որովհետեւ այդ կողմի ժողովուրդը բացէ ի բաց թշնամական ընթացք մը կը բռնէ երկաթուղիի շինութեան մասին ուսումնասիրութիւններ կատարելու գացող ռուս ճարտարագէտներու դէմ։ Մանչուրիոյ մէջ Թունկուզ աւազակներու թիւը երթալով կ'աւելնայ, և այդ նահանգին բնակիչները Ռուսիոյ հանդէպ թշնամական ընթացք մը բռնեն։ Չինական կառավարութիւնը այդ կողմերը կը ղրկէ սպաներ, որոնք զինուորական վարժարաններէ շրջանաւարտ եղած են։ Կ'ըսուի թէ այդ նահանգին մէջ թնդանօթներ թաղուած են, որոնք դուրս պիտի հանուին պէտք եղած ժամանակ։ «Նովոյէ Վրէմիա» կը հաստատէ թէ այդ աւազակները նոր դրութեամբ հրացաններով զինուած են և չեն վախնար ռուսական զօրքերու վրայ յարձակելէ։ Աւազակախումբերը ահ ու սարսափի մատնած են ոչ միայն Չինացիները, այլ և Ռուս բնակիչները։ Մասնաւորապէս ահարկու են ձիաւոր աւազակները, որոնց թիւը հետզհետէ կ'աւելնայ։ Ասոնք կողոպտելէ զատ, չարաչար կը տանջեն իրենց ձեռք ձգած մարդիկը։

ԱԶԳԵՐՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Ֆրանսայի արտաքին գործերու նախարար Պ. Տէլքասէ ծերակոյտին մէկ նիստին մէջ կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ արտաքին աշխարհին վրայ ընդհանրապէս և Ֆրանսայի քաղաքականութեան վրայ մասնաւորապէս։ Պ. Տէլքասէ ըսաւ թէ Եւրոպական ազգութիւններու համախմբութիւններուն մէջ ազգային չահերու և համակրութիւններու տեսակէտով ոչ մէկ դաշնակցութիւն խախտելով այնչափ կը մօտենայ որչափ ֆրանքեւռուս զինակցութիւնը։ Պիզմարք անգամ խոստովանեցաւ ասիկա։ Ֆրանսա կը փափաքի փարատել ամէն թիւրիմացութիւն։ Այս բարի կամեցողութեան շնորհիւ է որ կարելի եղաւ բարեկամութիւնը վերահաստատել Իտալիոյ հետ, առեւտրական յարաբերութիւնները վերսկսիլ և իրաւարարական պայմանագրութիւնը ստորագրել։ Գալով Անգլիոյ, նոյն իսկ զինքը Ֆրանսայէն բաժնող անհամաձայնութիւններուն հետեւանքով անիկա կը դադրի մրցակից մը ըլլալէ։ Ֆրանսա և Անգլիա իրար կ'ամբողջացնեն։ Իրենց միջեւ հաշտութիւնը միշտ կարելի է։ Հոկտ.ին Անգլիոյ հետ կնքուած իրաւարարական դաշնագիրը ապացոյց մըն է կատարուած յառաջդիմութեան։ Այդ պայմանագրութիւնը մեծապէս պիտի նպաստէ երկու երկիրներու բարւոք յարաբերութեանց։ Ֆրանսա կը ջանայ և պիտի ջանայ իր իրաւունքները յարգել տալ օրինաւորութեամբ և հաստատամտութեամբ, և իր չահերը հաշտեցնել ուրիշներու չահերուն հետ։ Արդ, այս կացութիւնը արդիւնք է Երկակ Զինակցութեան, և այդ Զինակցութեան որոշիչ մէկ պատճառն է երկու զինակիցներուն զինուորական ուժը։ Եթէ վեհանձն անձնաւորութիւններ կը ցաւին զինուորական ծախքերու յաւելման համար, կառավարութիւնը պարտաւոր է սակայն ապահովելու ազգային պաշտպանութիւնը։ Մնաց որ Ֆրանսա չուզեր որ ուրիշ ո և է ազգ իրմէ առաջ անցնի. ընկերային յառաջդիմութիւններն ալ ոյժի երաշխաւորութեան ունին։ Այս խօսքերը բուռն ծափերով ընդունուեցան։

Ինչպէս հեռագիրները հաղորդեցին, Պ. Տէլքասէ Ծայր. Արեւելքի վրայ ալ խօսեցաւ, և յայտարարեց թէ պատճառ չկայ հաւատալու տարածուած վրդովիչ զրոյցներուն։

⁂ Զարին անուան տարեդարձին առթիւ հացկերոյթ մը տրուեր է Վլատիվոսթոքի (Ծ. Արեւելք) Ռուս զինուորական կառավարիչին կողմէ։ Այս առթիւ ճաբոնական հիւպատոսը իր կառավարութեան անունով բաժակ պարպեր է Նիքօլա Զարին համար։ Մ. Նահանգներու ներկայացուցիչն ալ ճառով մը գովեր է Զարը։ Ցետոյ ֆրանսական հիւպատոսը խօսք առնելով, ըսեր է թէ ֆրանքեւռուս զինակցութիւնը մինչեւ հիմայ այսչափ հաստատուն և անհրաժեշտ եղած չէր։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄՐՑԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ.— Մոտերս անգլիական հիւպատոսութիւն մը պիտի հաստատուի Թարպէթի-Հայտարիի մէջ, որ առեւտրական կարեւոր կեդրոն մըն է Խորասանի մէջ, Պարսկաստանի հիւսիսային արեւելեան կողմը։ Եւ որովհետեւ այդ քաղաքին մէջ անգլիացի հպատակ չկայ, որպէսզի այս տեսակ կարգադրութիւն մը անհրաժեշտ ըլլար, Ռուսական թերթերը ատիկա վըտանգ մը կը նկատեն իրենց չահերուն դէմ, եւ կը պահանջեն որ միեւնոյն ատեն ռուսական հիւպատոսութիւն մըն ալ հաստատուի այդ քաղաքին մէջ։ Անգլիա կը խորհի նաեւ բժշկական շրջանի խորհրդակցութիւններու դրութիւն մը հաստատել Պարսկաստանի մէջ, որպէս զի հակակշռէ Ռուս բժիշկներու կողմէ բնիկներուն մէջ ձեռք ձգուած մեծ ժողովրդականութեան։

ԹԻՊԷԹԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Թիպէթ Տալայի Լամային կողմէ պաշտպանութիւն մը հասեր է Իրքուցք։ Այս պաշտպանութիւնը Բեզերապուրկ կ'սպասուի տարեգլուխին։

ԼՈՆՏՈՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Էտուըրտ Թագաւորը Վիլհէլմ կայսեր այցելութիւն պիտի տայ յառաջիկայ ապրիլին կամ օգոստոսին։

ԱՆՎԵՐՋԱՆԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Տրէյֆիւսի դատը.— Ինչպէս կը յիշուի, Տրէյֆիւսի դատին վերաքննութեան յանձնաժողովը միաձայնութեամբ ընդունելի դատեց վերաքննութիւնը։ Ցանձնաժողովը մատուցած է իր տեղեկագիրը, բայց միայն իր քննութեան արդիւնքը յայտնած է, և պարագաները գաղտնի կը պահուին։ Պատրաստուած տեղեկագիրը 140 էջէ կը բաղկանայ։ Ասոր կցուած են պատճէնները այն պաշտօնաթուղթերուն զորս Եղեռնական Գործերու Տնօրէնին հաղորդած է պատերազմական նախարարը։ Եւ որովհետեւ վերաքննութեան Ցանձնաժողովը դիտել տուած էր թէ չի կրնար որոշում մը տալ առանց տեսած ըլլալու իրական պաշտօնաթուղթերը, Զօր. Անտրէի թիկնապահ հարիւրապետ Թարժ ալ հրաւիրուեցաւ ներկայ գտնուելու յանձնաժողովին անցեալ հինգշաբթի օրուան նիստին։ Պատերազմական նախարարին թիկնապահը գնաց խոշոր արկղով մը, զոր իր սպասաւորը կը տանէր, և երբ յանձնաժողովին գումարուած սենեակը մտաւ, խնդրեցին որ արկղը բանայ եւ մէջը գտնուածները ցուցնէ։ Արկղին պարունակութիւնը կը բաղկանար «Գաղտնի թղթածրար»ին պատկանող պաշտօնաթուղթերէ։ Ամբողջ երկու ժամ յանձնաժողովին անդամները ուշադրութեամբ քննեցին պաշտօնաթուղթերը և հարցումներ ըրին հարիւրապետ Թարժի, որ գոհացուցիչ պատասխաններ տուաւ։ Հարիւրապետ Թարժի երթալէն վերջը, յանձնաժողովին անդամները կարգ մը խնդիրներ քննեցին, և վերջապէս երկու նոր իրողութիւններ որոշեցին, որոնք կ'արդարացնեն դատին վերաքննութիւնը։ Ցետոյ տեղեկագիր մը պատրաստուեցաւ, յայտնելով յանձնաժողովին որոշումը եւ պարզելով անոր պատճառները, առանց ակնարկութիւն ընելու Պ. Տրէյֆիւսի խնդրագրին մէջ և Զօր. Անտրէի՝ դատական նախարարին ուղղած նամակով ներկայացուած նոր իրողութիւններուն։ Այս նամակին մէջ պատերազմական նախարարը իր հայեցակէտները պարզած և ըսած էր թէ ինք վերաքննութեան բաւական պատճառներ կը տեսնէ։ Ասիկա շատ նշանակելի պարագայ մըն է, որովհետեւ կը ցուցնէ թէ յանձնաժողովը իր կատարած քննութիւններէն վերջը երկու նոր իրողութիւններ երեւան հանած է, որոնք բոլորովին տարբեր են Տրէյֆիւսի և Զօր. Անտրէի յիշածներէն։

ԺԱԳ Ա.

Սահարայի ինքնակոչ պետը, Պ. Ժագ Լըպօտի, որ այս միջոցին Լոնտոն կը գտնուի, պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակելով, կը ծանուցանէ թէ 1904 յունվար 1էն (այսօր) սկսեալ Ժագ Լըպօտի անունը ա՛լ չպիտի գործածուի, և անոր պիտի յաջորդէ ԺԱԳ Ա. տիտղոսը։ Հետեւաբար իր նամակները պէտք է այդ անունով ուղղել, իբրև պետ Սահարայի։ Երբ Ժագ Ա. իր երկրին մէջ գտնուի, հասցէն է Թրոյայի իշխանական ապարանքը։ Եթէ իր տիտղոսները դիտմամբ զանց առնուին, ատիկա թշնամական արարք մը պիտի համարուի և յարաբերութեանց խզում յառաջ պիտի բերէ։

Այս զեկոյցին հրատարակուելէն անմիջապէս վերջը, Ժագ Ա. իր պաշտօնատարները նիստի հրաւիրեց Սավոյա օթէլին մէջ՝ եւ որոշուեցաւ բոլոր պաշտօնաթուղթերու վրայէն ջնջել Ժագ Լըպօտի անունը և անոր տեղ Ժագ Ա. տիտղոսը դնել։ Նոր զեկոյցը ամենայն խստութեամբ պիտի գործադրուի։ Արդէն երկու մունետիկներ եւ երկու սպասուհիներ պատժուած են «Պ. Ժաք» ըսած ըլլալնուն համար։ Նմանօրինակ յանցանքի մը մէջ գտնուող այցելուներէ տուգանք մը պիտի առնուի, որ պիտի յատկացուի Սահարայի աղքատներուն։

ՏԱԽՈՒՐ ԿԻՆ

Տարօրինակ լուր մը՝ որ... Սիպերիայէն կուգայ։

Իրքուցքի մօտ Բէթրովքա գիւղէն մարդ մը նոր միջոց մը մտածեր է, կնոջը ձեռքէն ազատելու համար։ Ինք քիչ մը ալքոլը շատ սիրելուն համար, մէջերնին միշտ անհամաձայնութիւն կայ եղեր, ուստի օձիքը ազատելու համար, անցեալ չաբթու իր գիւղէն հետեւեալ նամակը ղրկեր է Իրքուցքի ոստիկանական իշխանութեան —

«Պատիւ ունիմ խնդրելու ձենէ որ հաճիք հրապարակաւ ծանուցանել թէ Բէթրովքա գիւղին մէջ ծախու հանած եմ մանկամարդ կինս, 20 տարեկան, եւ երկու խոզ։ Երեքին գին է 25 ռուբլի (300 ղշ.)։ Կինս շատ գեղեցիկ է և երիտասարդ, բայց քիչ մը կռուազան և քմայոտ բնաւորութիւն մը ունի։ Երկու խոզերը պարարտ են։ Եթէ գնել ուզող մը կայ, պատրաստ եմ երեքն ալ ղրկելու՝ երբ փոխադրութեան ծախքը ընդունիմ։»

Ոստիկանական պաշտօնեաները երբ այս նամակը ստացան, կարծեցին թէ գործերնին ակարամիտի մը հետ է։ Ուստի գացին փնտռեցին գիւղացին, հարցաքննեցին զայն եւ սակայն հասկցան թէ ողջամիտ մըն է. քիչ մը շատ խմելցի, թէեւ աղքատ։ Հոն ստուգեցին թէ կինը զինքը կը ծեծէր շատ անգամ իր գինովութեան պատճառաւ։ Կնոջը ձեռքէն ազատելու համար, մարդը այս տարօրինակ խնդրագիրը գրած էր ոստիկանութեան, սպառնալով կնոջը թէ պիտի ծախէ զինքը, եթէ ասկէ վերջը անուշութեամբ չվարուի հետը։

⁂ Ուրիշ սիրուն նորութիւն մը կը հաղորդուի, դարձեալ Ռուսիայէն։ Պաքուէն թերթ մը կը ծանուցանէ թէ կարգ մը ուսանողները նոր դրութիւն մը գտած են իրենց ծախքերը հոգալու համար։ Այդ թերթին նայելով, ուսանողները ինքզինքնին ծախու կը հանեն ամուսնական հրապարակին վրայ։ Իրենց ընտանիքին մէջ ուսանող մը ունենալու հպարտութեամբ այրցուն վաճառականներ իրարու հետ կը մրցին ուսանող փեսացուներ գտնելու պատիւին համար։ Մինչեւ 300 ոսկի դրամ կը տըրուի. սակայն ասիկա միջին հաշիւն է, եւ ատկէ շատ մեծ գումար տուողներ ալ չեն պակսիր։ Այս դրամով ապագայ փեսան կրնայ աւարտել իր ուսանողական շրջանը եւ կառավարական պաշտօն մը ձեռք ձգել։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ 1903

1321 ՏՃԿ.	ՕՐ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 19	1903 ՅՏՑ
Շէվ. 12	ՈՒՐԲԱԹ. Պահք։ Լտ. Ցունուար և տարեմուտ 1904 Նահանջ Թուականին Նոր տարիին և Տօն Տնօրէնութեան Տեառն։	Ցնվր. 1
Ա.ծագ. 7.24		Ա.մուտ 7.14

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—1878 դեկտ. 19ին կը մեռնի Մանուկ Մնակեան, որ հայ վարժարանի մը հիմնարկութեան համար կտակ մը կտակած է։ Թաղուած է Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցին, որուն շինութեան համար 500 ոսկի կտակած էր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԱՏԻՆԱՑ տարեգլխին առթիւ, փոխանորդ Սրբազանին հիւանդութեան պատճառաւ, Բերայի քարոզիչ Տ. Հըմայեակ եպ. ընկերակցութեամբ գործակատար Արիս էֆ. Փէճճեանի, այսօր եւրոպական դեսպանատուները երթալով, ի դիմաց Ս. Պատրիարքին շնորհաւորական այցելութիւն պիտի տայ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ փոխանորդի պաշտօնով Պուլկարիա գտնուող Տ. Վահան Վ. Ցակոբեան երէկ Պոլիս հասաւ և գնաց տեսակցիլ Ս. Պատրիարքին հետ։ Թէեւ Վահան Վ.ի պաշտօնը վերջացած էր Պուլկարիոյ մէջ, սակայն Պատրիարքարանը կը խորհէր Ռումանիոյ համար իր պաշտօնին վերաբերեալ վերջնական կարգադրութիւնները ընելէ յետոյ այնտեղ ղրկել զինքը։ Այդ առաջին գործերը չեն վերջացած տակաւին, եւ յայտնի ալ չէ թէ ե՞րբ եւ ինչպէս պիտի վերջանան. որովհետեւ մեր երկուշաբթի եւ երեքշաբթի օրուան թիւերու մէջ հրատարակուած հատուածներէն ինչպէս հասկցուեցաւ, Ռումանիոյ մէջ Պատրիարքարանի կարգադրութիւններուն հակառակելու տրամադրութիւններ կան. միջոց մը առաջ կը դիմեն ամէն նեղը մնացած մարդիկ, երբ կը տեսնեն որ ցոյց վայր պարտկուած զեղծումներ և խաբէութիւններ երեւան պիտի ելլեն։ Այս չհասկյանխնդիրը։ Պատրիարքարանը պիտի աշխատի Ռումանիոյ առաջին վիճակին կազմակերպութիւն մը տալ, քանի որ Ռումանական կառավարութիւնն ալ ո և է առարկութիւն չունի Պոլսոյ Պատրիարքարանին կողմէ ղրկուելիք եկեղեցականին նկատմամբ, ինչպէս հասկցուած է Պատրիարքարանի միջոցաւ տեղի ունեցած բանակցութիւններէն։ Անդին Պուլկարիոյ քաղաքներէն դիմումներ եղան, որ առաջնորդը օր առաջ ղրկուի, քանի որ տեղական եկեղեց. եւ կրթ. գործեր, Թաղ. Խորհուրդներու եւ Հոգաբարձութեանց ընտրութիւններ կան, որոնք առաջնորդին գոյացնելիք իրաւախոհութեան եւ հաշտարար կարգադրութեան պէտքը կը զգացնեն։

Ֆիլիպէի դպրոցական խնդիրը ծանօթ է արդէն. այս անգամ լուրը կը հասնի Վառնայէն, ուր վարժարանը գրեթէ փակուելու վիճակին հասեր է, հոգաբարձու չգտնուելուն պատճառաւ։ Թաղ. Խորհուրդն ալ իր պաշտօնավարութեան շրջանը լրացուցած ըլլալով, նոր ընտրութիւն պիտի կատարուի և այս պատճառաւ անհամաձայնութիւններ ծագեր են։ Հանրութիւնը չահագրգռողը այս չէ, այլ այն որ կրթական գործը դժուարութեան հանդիպեր է, և այս պատճառաւ ամէն տարի տրուած վարժարանի նպաստը այս տարի չէ կրցեր տեղի ունենալ։ Այս կարգի գործեր ահաւասիկ պատճառ եղած են, որ առաջնորդին ժամ առաջ ներկայութիւնը պահանջուի Պատրիարքարանէ, որ արդէն այդ մասին պէտք եղած հոգը կը տանի։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԻՆ ատենապետ Տ. Գրիգորիս արքեպս.ի կը հեռագրեն Երուսաղէմէն թէ Տ. Վահրամ Վ. Աղաւեանը Աղեքսանդրիայէն ճամբայ հանելու համար ստիպումներ կըլլան ելեւմտից տեսուչ Տ. Ղեւոնդ Վ.ի եւ իրեններուն կողմէ, եւ թէ միաբանութիւնը համամիտ չէ իրեն լուսարարապետի պաշտօնին ձեռնարկելուն. ուստի այս մասին Պատրիարքարանի կարգադրութեան կը սպասուի։ Նոյն ի-

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 149

ՈՃԻՐԸ եւ ՍԷՐԸ

Գրեց՝ ՊԻԵՌ ՄԱԷԼ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՍՐՏԻ ԲԱԺԱՆՈՒՄ

10

ՆԱՐՍԻՍԻ ԽԱՂԸ

—Շատ լաւ, շատ լաւ, պարո՛ն տը Ժանգուռ, քիչ ատենէն կը կարգադրենք այս խնդիրը։

—Ո՛չ թէ քիչ ատենէն, այլ անմիջապէս իսկ, եթէ կ'ուզէք։

Եւ գաւազանը վեր վար իջեցուց սուլելով։ Օլիվիէ, կատղած, անընդհատ հարուածներ կ'իջեցնէր Նարսիսի գլխուն։

Նարսիս, սրբրդի մէջ վարպետ մըն էր, կրնար խուսափիլ շատ անգամ այդ հարուածներէն։

Բայց կռիւը երթալով անհաւասար կը դառնար, և կը սկսէր աւելի ահեղ հանգամանք մը առնել, եթէ անակնկալ միջամտութիւն մը չգար վերջ դնելու այս կռիւին։

Մարդ մը անոնց քով կ'երթար։

Շրթունքին վրայ ժպիտ մը կար, հեգնող և արհամարհող ժպիտ մը։

Օլիվիէ և Նարսիս միեւնոյն ատեն ճանչցան այդ մարդը։

—Դո՞ւք, պարո՛ն, կակազեց Ժանգուռ, զարմանքէն չուարած։

—Դո՞ւք, արձագանգեց Լարզաք խուլ ձայնով մը։

—Նոյն ինքն ես եմ, ըսաւ հանդարտօրէն նորեկը, ես՝ որ շատ աղէկ ըրեր եմ հետեւտ գալով Ժուան լէ Բէնի կայարանէն մինչեւ հոս։

Եւ երկու հակառակորդներուն մէջտեղ կենալով, կոմս տ'Առանտա որովհետեւ նոյն ինքն կոմս տ'Առանտան էր (Ռիչար Պալէլ), թեւերը խաչաձեւ անանկ ապահովութեամբ մը, որ հեղինակութիւն մը կուտար իրեն։

—Ա՛չ որ, ըսաւ, հիմակուան երիտասարդները բնաւ չեն յարգեր պատշաճութեան սահմանները և բռնութեան սահմանները կը թեւակոխեն։ Ժանգուռ և Լարզաք անունով պարոնները երբէ՞ն ի վեր սկսած են իրարու հետ բռնակերպ պէս վարուելու։

Երկու երիտասարդներէն ո՛չ մէկը պատասխան տուաւ։

Կոմս տ'Առանտա խօսք առաւ նորէն միեւնոյն չէշտով.

—Կը խնդրեմ ձենէ որ հաւատաք թէ դիպուածը, բայց մի՛ միայն դիպուածը զիս բերաւ ձեր մէջտեղը դրաւ, որով կրնամ միջամտել ձեր կռիւին։ Եւ, ի՛նչ մեղքս պահեմ, մտիկ ըրի ձեր խօսքերը՝ որոնք բաւական չահեկան էին։ Ասիկա թոյլ կուտայ ինծի ըսելու որ, սիրելի Ժանգո՛ւռ, դուք շատ շուտով կը կորսնցնէք կոր ձեր պաղարիւնութիւնը։ Պէտք է գիտնաք որ ատանկ չնչին խնդիրներու արհամարհանքով միայն պատասխան կը տրուի։ Գալով ձեզի, սիրելի Նարսիս, ես ձեզ բնաւ այդքան դիւրաբորբոք չէի կարծեր, գիտնալով հանդերձ թէ կիրքը ամէն բան կրնայ ընել։

—Պարո՛ն, մրմռաց Նարսիս, քիչ քիչ սպառնալից դառնալով։

—Օ՛հ, սիրելի տղաս, շարունակեց տ'Առանտա, գործը մի՛ մեծցնէք։ Վստահ եղէք որ Պ. տը Ժանգուռ ետ պիտի առնէ իր քիչ մը կրքով արտասանած խօսքերը. միւս կողմէ ես որ եկած եմ իմ հաւանութիւնս տալու Պ. տը Ժանգուռին, կ'արգիլեմ զինքը որ մտիկ ընէ ձեզ, մինչեւ որ պատուաւորապէս գոհացուցած չըլլաք ձեր այն անպատկառ խօսքերուն համար՝ զորս ըրիք աղջկան մը մասին, աղջկան մը՝ որուն առաքինութիւնը ուրիշէ աւելի դուք ճանչցած էք։

Ասիկա շատ ցրտութեամբ ու արտաքուստ մեծ ազնուութեամբ մը ըսաւ։

Նարսիս, հակառակ իր կամքին, ազդուեցաւ այդ խօսքերէն, և վայրկեան մը խորհեցաւ։

Ըսաւ ինքնիրեն որ Կապուէլի հայրը այդչափ ապահովութեամբ խօսելու համար անպատճառ խաղ մը սարքած ըլլալու էր։ Ցիշեց որ ինք և իր մայրը մէկ քանի ժամ վերջը պիտի երթային տեսակցութիւն մը ունենալու Հիւպէտը Քալուարին հետ, և թէ պէտք էր անհրաժեշտօրէն իմանալ թէ Պ. տ'Առանտա ի՛նչ ծրագիր պատրաստած էր այս մասին։

Ուստի անմիջապէս Ռիչար Պալէլին կողմը դարձաւ։

—Պարո՛ն, ըսաւ Նարսիս, ես ո և է կերպով չեմ հրաժարիր իմ առաջարկութիւններէս, ինչպէս չի հրաժարիր իր կարգին Պ. տը Ժանգուռ։

—Ինչպէս որ կ'ուզէք, պարո՛ն, պատասխանեց պարզապէս Օլիվիէ։

Պ. տ'Առանտա բռնեց այս վերջնոյն ձեռքէն և զայն դէպի ծովեզերքին կողմը տարաւ։

—Թողէ՛ք որ երթայ այդ ծիծաղելի մարդը, ըսաւ, և հետս եկէք։

Այս «ծիծաղելի» բառին մէջ զայրոյթի չեշտ մը կար՝ որ խոտոր կը համեմատէր իր մինչեւ այն ատեն պահած պաղարիւնութեան հետ։

Իրենց գտնուած տեղէն, ծառերու մէջէն կ'երեւային երկու վիլլաները, կանանչներու և ծաղիկներու գօտը։

—Հո՞ն կը բնակին այդ կիները, հարցուց Կապուէլի հայրը։

—Այո՛, հո՛ն են, պատասխանեց Օլիվիէ։

Ռիչար մէկ քանի վայրկեանի չափ լուռ կեցաւ՝ հայեցողական վիճակի մը մէջ։ Խռովք մը ունեցաւ որուն չկրցաւ զսպել։ Ի՞նչ տեսակ մթին զգացումներ կը վրդովէին այս ցամքած հոգին որ թունաւորուած էր եղեռնական անցեալով մը։

(Շարունակելի)

մասամբ հեռագիր մըն ալ Պատրիարքարան եկած է։ Երուսաղէմի գործոց կարգադրութեան համար Խաւն Փօլօվըյ կողմէ տրուած որոշումները յայտնի են արդէն. անոնց կարգադրութեամբ պիտի որոշուի նաեւ լուսարարապետութեան խնդիրը, որուն համար Թէլեան էֆ. տեղեկութիւններ հաղորդած է թէ Ս. Պատրիարքին եւ թէ Խաւն Փօլօվըյ. հետեւաբար ներկայ պարագաներուն մէջ բնականաբար հարկ կ'ըլլայ սպասել Պատրիարքարանի ըրած կարգադրութիւններուն. եւ ինքն, որպէսզի այս միջոցին անհամաձայնութիւններու տեղի չտրուի, երբ մանաւանդ Երուսաղէմի մէջ տեղական հանդէսներ և արարողութիւններ կատարելու կը պատրաստուի միաբանութիւնը։ Անոնք որ կրկին ու կրկին կը ստիպեն Վահրամ Վ.ը որ առաջ Երուսաղէմ մեկնելու, անշուշտ այս կէտերը նկատողութեան չեն առած, մինչ նոյնինքն Վահրամ Վ. կ'ենթեւայ թէ անոնցմէ աւելի լաւ գիտէ վանքին կացութիւնը եւ երկար ատեն հեռուէն հեռու իրեն եղած թելադրութիւններուն չանսար։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ նախընթաց օր Աւստրիական դեսպանատունը երթալով, դեսպան Պ. Գալիչէի դիւանագիտական ասպարէզը մտնելուն 50 ամեակը շնորհաւորեց։

ԿԵՍԱՐԻՈՅ Ս. Կարապետի վանքին մէջ նոր մատենադարան մը հաստատելու համար, առաջնորդ Տ. Տրդատ եպիսկ. նախաձեռնութիւն յանձն առած էր, գումար մը նուիրելով։ Այս նպատակաւ ուրիշ բարեսէր անձերու ալ դիմում ընելով, Աղեքսանդրիայէն Աբրահամ փաշա Պարթող որ կրթական ու բարեգործական նպատակի համար իր նպաստը եւ օգնութիւնը չի զլանար, այս առթիւ ալ 30 ոսկի ղրկած է Կեսարիոյ բարեջան առաջնորդին։

ՎԻՃԱԿԱՑ կազմակերպութեան ծրագրին համաձայն, ասկէ առաջ Պիլէճիկ, Կաւանա եւ Աֆիոն Գարահիսար միացեալ Վիճակի վերածուած էին, իւրաքանչիւրը իր սահմանագծին սահմաններով։ Աֆիոն Գարահիսար եւ որ երբեմն միացեալ Վիճակ եղած է միւսներուն հետ, հրահանգ ստացած էր Գաւառ. Ժողով, ինչպէս նաեւ Կրօն. ու Քաղ. Ժողովները ընտրելու մինչեւ նոյն անձին առաջնորդութեան ներքեւ։ Աֆիոն Գարահիսարի Առաջն. տեղապահը եւ Գաւառ. Վարչութիւնը, Վիճակին Գաւառ. Ժողովին ընտրութիւններն ըստ օրինի կատարելով 21 անդամ ընտրած են։ Ասոնք Առաջն. տեղապահին հրաւէրին վրայ, իրենց առաջին նիստը գումարելով եկեղեցական եւ աշխարհական անդամներու ընտրութեանց տեղեկագրերը կարդացուեր և ընտրութիւնները հաստատուեր են։ Գաւառ. Ժողովին անդամոց ընտրութեան մասնակցեր են 484 անձեր։ Այս 21 անդամներու 3ը քահանաներ են։ Նորակազմ Գաւառ. Ժողովը իր դիւանը կազմելով, ընտրութեան տեղեկագիրը ղրկեր է Պատրիարքարան և վաւերացումը խնդրեր է Գաւառ. կոնդակով, որպէս զի կարենայ ընտրել նաեւ Կրօն. և Քաղ. Ժողովները, և եկեղեցական ու կրթական գործերն օրինաւոր ճամբու մը վերածուին։

ԳԱՏՐ. ՓՈԽԱՆՈՐԴ Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. հիւանդ ըլլալով, փոխանորդարանի գործերը Ս. Պատրիարքին հրամանաւ յանձնուած են անձնական քարտուղար Տ. Ղեւոնդ Վ. Դուրեանի։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ Գալֆաեան Որբանոցի նախորդ քարտուղար հանգուցեալ Բիւլանկեան էֆ. ինչպէս յայտնի է իր անձը ապահովագրած էր 200 անգլ. ոսկիի։ Բիւլանկեան էֆ.ի մահուանէն վերջը Պատրիարքարանի յանձնուած էր ապահովագրեալ դրամը, և կարգադրութիւն եղած էր որ այդ դրամով կալուած մը գնուի եւ փոխանցուի հանգուցելոյն որբերուն։ Հանգուցելոյն այրին խնդիր ըրած ըլլալով Ս. Պատրիարքին, այս գործողութիւնը փութացնելու եւ միանգամայն գնուելիք կալուածը իր անձեան փոխանցելու, այս մասին խորհրդակցութեամբ մը այս գործին վերջ մը տրուելու համար Ս. Պատրիարքը պաշտօն յանձնեց Պատրիարքարանի դիւանապետ Թէլեան եւ Խաչատուրեան եւ Ելեւմտից տեսուչ Ջօպանեան էֆ.ներու։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Բաղէշէն Թղթակից մը հետեւեալ կերպով կը պատմէ այն տարօրինակ գողութիւնը, զոր ասկէ առաջ գրած էինք ներքին լուրերուն մէջ։

«Հանգուցեալ Մ. Ղարիպճեան աղա Շողիկեան, Բաղէշի ծանօթ անձերէ մին, իր բարեսիրական գործերովը անուն ձգած է քաղաքս. ի հիմանէ նորոգած է Գոմաց վանքը և եկեղեցիներու և Ս. Երուսաղէմի վանքին նուիրած է պատկառելի գումար մը։ Աս իր մահուանէն քանի մը տարիներ առաջ 1000 ոսկիի մօտ գումար մը կը պահէ իր անձնական սենեկին պատին մէջ, Թագստոցը յայտնելով միայն իր կնոջն ու հարսին. այսպէս էր նոյն ժամանակի ըմբռնումը, այս գումարին քով դրած էր ինքնագիր թուղթ մը, հոն նշանակելով թէ ասկէ 800 ոսկին կը թողուր իր երեք թոռներուն, իսկ 200ը Ս. Յակոբայ հաստատութեան. հոս ալ ակնյայտ ցուցնելով իր հոգւոյն ազնուութիւնն ու մեծութիւնը։

Նոյն թագստոցին իրազեկ կը լինի նոյնպէս նոյն ժամանակի իրենց տան ծառան՝ Կամախ գիւղացի Ապտալ, որ ասկէ իբր 4-5 ամիս առաջ ընկերակցութեամբ նոյն գիւղի նորատի քահանային՝ Տ. Եղիշէի, կուգայ Հաճի Ղարիպճանի տունը, որ արդէն տարիէ մը ի վեր մեռած էր և օգուտ քաղելով հիւրընկալներուն ապնչական եւ միամիտ ոգիէն՝ երկուքը կը յաջողին իբր թագստոց ծառայող սենեակին մէջ գիշերել։ Գիշերային կը սկսին գործել, ու Ապտալ տան ամէն ծակուծուկին տեղեակ՝ կ'իջնէ վար ածուխ ու կրակարան բերելով՝ լաւ կրակ մը կը պատրաստէ ամրան այդ հրակէզ տաքին՝ տաքնալու համար։ Կէս գիշերին ի գործ կը դնեն իրենց խորհուրդն ու կը կորզեն դրամը, և որպէս զի իրենց աղտոտ գործը երեւան չելլէ, կղերականութեան այդ դիրոը՝ վերստին ծեփել կուտայ պատն, ու ժամերով կրակը դէմը կը բռնէ չորցնելու համար։

Առաւօտուն մինչազին՝ առանց տան տէրուհիին շնորհակալութիւն յայտնելու՝ գողօնն ի միասին կը փութան խուսափիլ գաղտագողի ու ուղղակի կը դիմեն Խնդրակատարի վանքը, ուր դրամը կը յանձնեն նոյն քահանայի հօրը՝ վանահայր նոյն վանքին՝ իբրաւ արժանի հայր ու որդի հանդիսանալով։

Իրողութիւնը կը տարածուի քաղաքին մէջ ու անմիջապէս կը ձերբակալուին Տ. Եղիշէն ու Ապտալը եւ կը տրուին Արդարութեան. իսկ մեղսակից հայրը քահանան ազատ կը մնայ։

Շատերը ջանացին սոյն գողութիւնն իբր յերիւրանք կլլեցնել. սակայն այսօր ջախջախիչ փաստերով ապացուցուած է նոյն իսկ նոյն վանքին տղաքներուն և ծառաներուն ականատես վըկայութիւններով։ Ահա մանրամասնութիւն մը ուր որոշակի կը տեսնուի գողութեան զուտ իրողութիւն ըլլալը։ Վանքին ծառաներէն մին՝ Սիմոն անուն՝ կասկելով դրամին պահուած տեղը, երկու աղջկներու ձեռօք վերցնել կուտայ սասկը. սակայն քահանային սպառնալեաց վրայ ետ կը դարձուի չորթուածը։ Զայս խոստովանած է նոյն իսկ Սիմոն ծառան։

Աւելի մանրամասնութիւններու մէջ մտնել չեմ ուզեր, որոնք բոլորովին մերկապարանոց կ'ընեն սոյն ամօթալի գողութիւնը։ Զարմանալին ալ այն է, որ մինչեւ ցարդ Ազգ. Վարչութեան կողմէ վճռական քայլ մ'առնուած չէ նոյն ամօթալի արատը սրբելու Հայ. Եկեղեցւոյ վրայէն, որ բամբասանքի առատ նիւթ մատակարարած է ուրիշ յարանուանութեանց։»

ԾԱՆ. ԽՄԲ. Փափաքելի էր որ այս կարեւոր գործին նկատմամբ տեղւոյն առաջնորդարանէն տեղեկութիւն կը տրուէր Պատրիարքարանի կամ լրագիրներու։ Եթէ պատմուած դէպքը չափազանցեալ իսկ ըլլայ, յայտնի է որ իրողութիւն մը կայ դարձեալ գործին մէջ, քանի որ մինչեւ տեղական քաղաքային իշխանութեան ատեանը արձագանգ տուեր է այս գործը։ Առաջնորդը իր մասին հարկ եղած քննութիւնը կատարելէ վերջ, անշուշտ խիստ պատիժ պիտի ենթարկէ նաեւ յիշեալ երկու քահանաները, ապահովելէ վերջը ազգային իրաւունքը։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

31 Դեկտ. 1903

Ֆրանս. %	(3% Français)	97 35
Րէժի	(Tab. Turcs)	375.
Գօնսօլիտ	(R. Nouv. Unif.)	88.62
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	132.
Պանք Օթթ	(Banque Ott.)	592.
Թրանսվալ	(Transwal)	104.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏՈՒԱՆ)

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Ուլայի Ս. աստիճան տրուեցաւ Դատական նախարարութեան Իրաւագիտական գործոց Տնօրէն Իպրահիմ պէյի։

Ուլայի Բ. աստիճան՝ Մէտրիֆի Ժողովոյ անդամ Ահմէտ պէյի, եւ զինուորական հանգստեան թոշակի սնտուկին հաշուակալութեան Ս. քարտուղար Ֆուատ պէյի։

Միւթէմայիզի աստիճան՝ Մալիյէի հաշուակալութեան պաշտօնէից դիւանի քարտուղարներէն Մուսթաֆա էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Բ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Թարգմանութեանց սենեկի միւմէյյիզ Ֆէրիտ պէյի։

ՇՔԱԴՐԱՄ.—Իթթիյադի ոսկի չքադրամ տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանին մատանապետ Հիւսնի, Սըտգը և Հասան էֆ.ներու եւ Իթթիյադի արծաթ չքադրամ Էյուպ էֆ.ի։

Հիճազի երկաթուղւոյ ոսկի չքադրամ կայս. Զ. զօրաբանակի հրամանատար Հաճի Ահմէտ Ֆէյզի եւ կայս. թիկնապահ ու Դ. զօրաբանակին հրամանատար Մէհմէտ Զէքի փաշաներու։

Հիճազի երկաթուղւոյ Նիքէլէ չքադրամ Զ. զօրաբանակին 48րդ գունդէն Ա. դեղագործ Խաչիկ էֆ.ի, ինչպէս նաեւ գնդ. Լուրի եւ Տիգրան պէյերու եւ Ռազմական նախարարութեան դիւանին միւմէյյիզ Քէմալ պէյի։

Լիյագաթի արծաթ չքադրամ՝ Պէշիքթաշի ոստիկանական Ա. քոմիսէր Ալի Րիզա, Հաճի Էօմէր եւ Մէհմէտ Ալի էֆ.ներու։

«ԷՐԹՕՂՐՈՒԼ» ԿԱՅՍ. ԶԲՕՍԱՆԱՒԸ.—Նիւքէսլէն կը հեռագրեն Դեկտ. 30 թուով թէ «Էրթօղրուլ» կայս. զբօսանաւը նոյն օրը ծով իջուցուեր է Էլզուիքի նաւաշինարաններուն առջեւ, մեծ հանդիսաւորութեամբ։ Ներկայ էին Լոնտոնի Օսմ. դեսպան Միւզիւրիւս փաշա եւ տիկինը, դեսպանատան պաշտօնէութիւնը, ծովային նախարարութեան պատուիրակները, Անգլիոյ ծովային Նախարարութեան ներկայացուցիչները եւ ուրիշ ականաւոր անձնաւորութիւններ։ Տիկին Միւզիւրիւս փաշա «Էրթօղրուլ» անուանեց է զբօսանաւը, որ հանդարտօրէն ծովը իջեր է։ Այս արարողութենէն ետքը ներկաները Արմսթրոնկ տան տնօրէններուն կողմէ տրուած ճաշին կը հրաւիրուին։ Վարչ. խորհրդոյ նախագահ Սըր Էնտրիւ Նօպլ բաժակ կը պարպէ «Էրթօղրուլ»ի յաջողութեան եւ Օսմ. Կայսրութեան բարգաւաճման համար։ Միւզիւրիւս փաշա կը պատասխանէ ասոր՝ պարագային յարմար մէկ քանի խօսքերով։ «Սաթէլլիթ» մարտանաւուն նաւապետ Ճէյմս բաժակ կը պարպէ Վեհ. Սուլթանին կենացը։ Այս բաժակաճառը մեծ խանդավառութեամբ կ'ողջունուի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Բ. կարգի Շէֆգաթ պատուանշան շնորհել Օսմ. Պանքային նախորդ տնօրէն Պ. Կ. Օպուանոյի քենի Օր. տը Ֆիլեռի։

ՊԱՐՈՆ ՏԸ ՔԱԼԻՋԼԻ, աւստրեհունգարական դեսպանին, յոբելեանին առթիւ կայս. Պալատան սենեկապետ Իզզէթ փաշա դեսպանատուն երթալով ի դիմաց Վեհ. Սուլթանին շնորհաւորեց դեսպանը։ Շնորհաւորական այցելութիւն տուին նաեւ Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա, Թընդանօթարանի վերատեսուչ Միւշիր Զէքի փաշա, եւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին կողմէ՝ Խայրէտտին պէյ։

Յոբելեարը նաեւ ուրիշ բազմաթիւ շնորհաւորական այցելութիւններ և ծաղկեփունջեր կ'ընդունի, ինչպէս նաեւ շնորհաւորական հեռագիրներ։

—Յունաց Պատրիարքական փոխանորդը առջի օր դեսպանատուն երթալով, դեսպանին յանձնեց Ս. Փրկչին պատկերը կրող կիւռաւածանկար մը եւ Տ. Եոաքիմ Պատրիարքին կողմէ շնորհաւորական նամակ մը։ Դեսպանը համբուրելով պատկերը, իր շնորհակալութիւնը յայտնեց։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Օսմ. Պանքային Թարգման Քասթաքի Էմմանուէլիտիս էֆ.ի։

ՄԱՀՍՈՒՍԷՆ.—«Մօնիթէօր» ի վեր կը հանէ այն գնահատելի ջանքերը զոր կընէ ծովային նախարար Ճէլալ փաշա, վերակազմութեանը համար Մահսուսէի Վարչութեան, որ քիչ ատենէն պիտի կրնայ մրցիլ շոգենաւային լաւագոյն ձեռնարկներու հետ։

—Ծովային նախարարը Մահսուսէի շոգենաւերու քննիչ եւ Անատոլուի երկաթուղւոյ ընկերութեան մօտ Մահսուսէի Քոմիսէր անուանած է ծովային պաշտօնատան պաշտօնատար Ֆարհի էֆէնտին։

ՍԿԻՒՊԻ հանգուցեալ Մեղրոպոլիտ Տ. Ֆիրմիլիանի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ անցեալ ուրբաթ օր եւ մարմինը ամփոփուեցաւ Սկիւպի Ս. Փրկիչ եկեղեցիին մէջ։

ՀԵԼԼԷՆ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Կրիբարիս յօդացաւէ կը տառապի եւ ձախ թեւը բռնուած է ամբողջապէս։

ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ.—Մանաստըրի վերաքննիչ ատենի անդամները՝ անվայել ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալնուն համար՝ պաշտօնանկ եղած և անոնց տեղ ուրիշներ անուանուած են։

ՁՈՒԿԵՐԸ.—Մաքսային քննիչ Րաիֆ պէյ՝ տեղեկագիր մը մատուցանելով Մաքսային վերատեսչութեան, յայտնած էր թէ մինչ Թուրքիայէն օտար երկիրներ արտածուող պտուղներէն 100ին մէկ արտածման տուրք կ'առնուի, պէտք չէ որ ձուկերը բացառութիւն կազմեն անոնց մէջ։ Այս առաջարկը հաստատուելով, որոշուեցաւ օտար երկիրներ արտածուող ձուկերէն 100ին մէկ մաքսատուրք առնել, բան մը՝ որ մէկ երկու ամսուան մէջ բաւական հասոյթ մը առաջ բերած է արդէն։

ԿԱՅՍ. ԻՐԱՏԷ մը կ'արտօնէ Նորոգութիւնը Բերա, Եէնի Չարշըի կազի վարչութեան կեդրոնատեղին։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ բարեհաճեցաւ առջի օր եւս արարողապետ Իպրահիմ պէյի միջոցաւ ողջունութիւնը հարցնել Տիկին Բոնսթանի։

ՍԻՎՐԻ ՀԻՍԱՐԻ մէջ երեւան եկած երկաթի եւ հանքածուխի հանքերուն մենաշնորհը, բարձրագոյն հրամանաւ, Հիճազի երկաթուղւոյ բարձր յանձնաժողովին շնորհուեցաւ,

ՍԱԿԱՐԱՆԻ կանոնագրին փոփոխումը հրամայած էր կայս. Իրատէ մը, պատրաստելու համար նոր օրէնք մը՝ որ կարելի դարձնէր սակարանի գործողութիւնները կանոնաւորել։ Կայս. այս հրամանին վրայ, խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ Մեծ-Եպարքոսութեան և Ելմտական նախարարութեան միջեւ, որ նոր կանոնագրութեան մէկ ծրագիրը պատրաստեց։ Այս ծրագիրը հաղորդուեցաւ Պետական Խորհրդոյ՝ քննելու համար։ Արդ, Պետական խորհուրդը յօդուած մըն ալ աւելցուց ծրագրին վրայ, տրամադրող որ Սակարանի քոմիսէրը ամէն օր հոն ներկայ ըլլայ և հսկէ գործառնութեանց կանոնաւորութեանը վրայ. ու պէտք եղած ատեն տեղեկութիւն հաղորդէ ձեռնհաս պաշտօնատան։ Այս ծրագիրը՝ կայս. Պալատ պիտի մատուցուի, Նախարարաց Խորհուրդին մէջ քննուելէ ետքը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ կայս. քոմիսէր Ալի Ֆէրրուհ պէյ, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, առջի օր իր պաշտօնավայրը գնաց։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Տնօրէնութիւնը հաւանութիւն տուած է այն առաջարկին, որուն համեմատ Օսմ. Պանքային գաւառներու մասնաճիւղերը պիտի կրնան կայս. կառավարութեան հաշուոյն առաւաւելն 50 ոսկինոց գումարներու համար չէքեր տալ։ 50 ոսկիէն աւելի գումարներու համար հեռագրով փոխանակագիր պիտի քաշուի, և ծախքերը պիտի տրուին մասնաճիւղերու կողմէ։

ՏԷՐՔՈՍԻ ՋՈՒՐԸ.—Մէկ երկու օրէ ի վեր Տէրքոսի ջուրը խայծղանի (գաթրան) համ մը կուտար։ Կ. Պոլսոյ Ջուրի ընկերութիւնը հետեւեալ ազդը կը ղրկէ մեզ որ բացատրութիւնը կուտայ ասոր.—Ջուրի Ընկերութիւնը կը փութայ ծանուցանել հասարակութեան թէ՝ այս օրերս իր Տէրքոսի ջուրին մէջ իր բաժանորդներու մէկ քանիին կողմէ հաստատուած համը առաջ կուգայ իր գործարանին մէկ քանի խայծղանոտ գործիքներէն, ինչպէս նաեւ Էյուպի եւ Ֆէրիքէօյի իր գլխաւոր ճամբաներուն վրայ երկու խայծղանոտ խողովակներ դրուելէն։ Ինչպէս յայտնի է, խայծղանը ոչինչ ունի վնասակար, եւ Տէրքոսի ջուրին շատ թեթեւ եւ շատերէ չզգացուած համը մէկ երկու օրէն պիտի անհետանայ բոլորովին։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Պոլսոյ Մահմուտ փաշայի առեւտրական դատարանը դեկտ. 16էն սնանկ հռչակած է Պոլիս, Զաքմաքճըլար, Յակոբեան խանին աակ թիւ 41 վաճառատան տէր մանիֆաթուրաճի Ռուբէն էֆ. Լուսարարեանը, Ժիւժ Քոմիսէր անուանուած է դատարանի անդամ Իպրահիմ էֆ., եւ առժամեայ սինտիք՝ փաստաբան Ակեան պէյ եւ Շարամ էֆ. Գազանճեան։

ՄԱՍՆԱՒՃԱՐՈՎ ԱՐԺԷԹՈՒՂԹԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

«Սէրվէթ» չահատակութիւնը կը պատմէ Սէֆֆէրիաթէս անուն անձի մը՝ որ Իզմիրի մէջ դրամատուն մը հաստատելով մասնավճարներով արժեթուղթ կը ծախէր, ի վերջոյ... ձգել փախչելու համար։ Հոն տեսակ մը դրամատուն հաստատած էր, և սկսած էր բոլոր պանքաներու արժեթուղթերը ի վաճառ հանել՝ մասնավճարներով, ո՛չ միայն Իզմիրի, այլ և նահանգին այլ եւ այլ քաղաքներուն մէջ, ուր «բլասիէ»ներ ալ ղրկած էր։ Շատեր, միամիտներ անշուշտ, ու մանաւա՛նդ գաւառացիներ, մէկ օրէն միւսը միլիոնատէր ըլլալու անձուկէն դրդուած, կը վճարէին, դրա՛մ կը վճարէին շարունակ, նոյն իսկ յաճախ ասոր անոր պարտք ալ ընելով, ուր ուրեմն տէր ըլլալու համար արժեթուղթին։ Բայց, աւա՜ղ, իրենց այդ ակնկալութիւնները յանկարծ օդը կը ցնդին, քանի որ օրին մէկը Պ. Սէֆֆէրիաթէս դրամները կը գրպանէ ու անհետ կ'ըլլայ։ Այրիներ և ընտանիքի հայրեր հիմայ մազերնին կը փետտեն, իրենց ա՛յնքան յոգնութեամբ վաստըկած դրամները փճացած տեսնելով։ Շատեր պատրաստ են իրենց ուզած դրամին կէսն ալ ընդունելու։ Զրոյց կը շրջի թէ Սէֆֆէրիաթէս Աղեքսանդրիա կը գտնուի։ «Սէրվէթ» կը գրէ նաեւ թէ մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող Մուրատ-օղլու պանքան ալ միեւնոյն տեսակին կը նմանի, և կը հարցնէ թէ պէտք չէ՞ քննել անգամ մը յիշեալ պանքային կողմէ տրուած թուղթերը, ինչպէս նաեւ թէ ինչպէս հաստատուած է անիկա։ Կայս. կառավարութիւնը պէտք եղած խիստ միջոցները ձեռք պիտի առնէ հանրային շահուց պաշտպանման համար, ու «Սէրվէթ» կը յանձնարարէ նոյն պանքայէն արժեթուղթ գնողներուն որ, մինչեւ լուծումը այս խնդրին. սպասեն և դրամ չվճարեն։ Ուրիշ մը, Մելիտի անունով, հոս նմանօրինակ ձեռնարկ մը ընելէ ետքը, հիմակ ալ Աթէնքի մէջ պանքա մը բացեր է։ Յիշեալը Թերթերու մէջ հրատարակած էր թէ ինք պատրաստ է իր պարտքերը վճարելու։ Միամիտները նորէն խաբուելով այս պատուաւոր (?) խոստումէն, իրենց ձեռքը գտնուած թուղթերը Աթէնք ղրկած են, և վճարման կը սպասեն։ Բայց պատասխան անգամ չեն ընդունած։

⁂ Այս առթիւ մէկ քանի հաստատութիւններ ալ կը յիշուին, ինչպէս Գ. Պ. Նարկիսեան և Քրիսթոտուլիտի, (Խավեար խան, Ղալաթիա), Մանիտաքի (Ալէքսիատի խան, Ղալաթիա), Բէրվան օղլու (Պէօյիւք-Միլլէթ խան, Ղալաթիա), Տանիէլ օղլու (Նէվշէհիր խան, Պոլիս), և Վլասթի, Ծանէթօ եւ Զիլիանի։ Եթէ այս ամէնէն վերջը, կ'եզրակացնէ «Սէրվէթ», գտնուին մարդիկ որ խաբուին նորէն, ատիկա պիտի նշանակէր թէ հաստ գլուխ մարդիկ են ատոնք։

ՈՃԻՐ, ԱՐԿԱԾ, ԵՒԼՆ

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ ՄԸ.—Պայանտըրի մէջ (Իզմիր) ոստիկան-զինուորներ կը շրջապատեն տուն մը՝ ուր պատսպարուած էր Նէպի անուն համբաւաւոր աւազակ մը։ Այս վերջինը չէր ուզեր անձնատուր ըլլալ և շարունակ կրակ կ'ընէր։ Ոստիկան զինուորներէն Հաճի Բէօքին չավուշ սակայն միջոց մը կը խորհի առանց կորուստի ձերբակալելու համար աւազակը. մեղուներու փեթակ մը կ'առնէ և Նէպիին գտնուած բաց պատուհանէն ներս կը նետէ։ Հոն, մեղուները կը սկսին խայթել աւազակը, որ ալ չի կրնար պարպել իր զէնքը։ Այն ատեն ոստիկան-զինուորները ներս կը մտնեն և կը ձերբակալեն զայն։

ԱԶՈՒՑ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՆ ծակը գոցուած է։ Երէկ շոգենաւին մէջ մնացուած ապրանքները դուրս հանուեցան։

ՍՆԱՆԿԱՑՈՂԻ ՄԸ ՓԱԽՈՒՍՏԸ.—Խարդախութեամբ սնանկացող Էֆթիմօրուլօ՝ որ հելլենական հիւպատոսարանին մէջ բանտարկուած էր, առջի օր փախուստ տուեր է։ Պահանջատէրն, էն ոմանք պատականեալ պաշտօնատան դիմելով՝ յայտնած են թէ Էֆթիմօրուլօ բնիկ Սամաթիացի է և Օսմ. հպատակ, որով հարկ է որ կայս. կառավարութեան դատարաններուն կողմէ քննութիւն բացուի, և հելլէն հիւպատոսարանին կողմէ անուանուած սինտիքներուն հետ Օսմ. դատարաններն ալ սինտիք կարգեն։ Ինչպէս գրուեցաւ, յիշեալը բանտարկուած էր՝ դիմումին վրայ դրամատէր Պ. Լէոնիտաս Զարիֆիի, որ անոր օգնած էր դրամապէս։ Էֆթիմօրուլօ կը փնտռուի հիմայ։

ԽԱՂԱՄՈԼՈՒԹԻՒՆ.—«Մալիմաթ» կը գրէ թէ Բերա Բանկալթի, Համամ փողոցին մէջ փռան վրայի սենեակը բնակող Օննիկ Սարաֆեան, կարգ մը միամիտները խաբելով՝ դրամով թուղթ խաղալ կուտայ եղեր։

ԱՌՋԻ ՕՐ, ժամ 9½ին միջոցները «Էչեայի այնիյէի» մթերանոցին լամբարը շրջեցաւ եւ ծորտնները սկսան բոցառնել, բայց շուտով կարելի եղաւ մարել։

ԴԱՏԱՍՏԱՆԻ ԵՆԹԱՐԿՈՒԵՑԱՆ Պօյապատի նահիյէ, նախագահ ատենի նախկին եւ ներկայ հարցաքննիչ դատաւորները, հարցաքննիչ դատաւորի օգնականը և ընդհ. դատախազի օգնական փոխանորդը։

ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ՄԱՏԱՆԻ ՄԸ.—Առջի օր, քսակահատ Թամի՝ Եէնի Ճամիի մօտ Էմինէ անուն կնոջ մը ներկայացուց մատանի մը, համոզելով զայն թէ 5 ոսկի կ'արժէր։ Յետոյ ուրիշ մէկն ալ գալով, իր կարգին ա՛յնքան գովեստը ըրաւ մատանիին որ էմինէ հանըմ առաւ 55 ղրշ. տալով։ Հետուէն մէկը որ կը հետեւէր այս խարէութեան գործին, ձերբակալել տուաւ երկու դատարկաշրջիկները։ Մատանին՝ 10 փրշ. կ'արժէր միայն։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Պէօյիւք-Տէրէ հանգուցեալ Սաիպ պէյի տունը գող մըտնելով, ժամացոյց, ադամանդ, պղինձ եւ ուրիշ գոհարեղէններ, ու դեռ կարգ մը հագուստ հեն. գողածը տարեր է։ Րէճէպ անուն մէկը ձերբակալուած է, որուն տունը խուզարկութիւն կատարուելուն՝ գողօններու կէսէն աւելին երեւան ելած են։ Ձերբակալուած է նաեւ յիշեալին ընկերը՝ Նիտա։ Ասոնք, Պէօյիւքտէրէի մէջ կարգ մը ուրիշ գողութիւններ ալ գործած էին ուրիշ չորս ընկերներու հետ, որոնք կը փնտռուին։

ՀՐԴԵՀ

Երէկ գիշեր Բերա Բանկալթի Պալըր փողոցը ձկնորս Ավրամի տունէն հրդեհ ծագելով քովի երկու տուներուն հետ մոխիր դարձեր է։ Կ'ըսուի թէ հրդեհը ծագած տունը ապահովագրուած է եղեր։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

Մ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Դեկտ.—Թօքիոյէն կը հեռագրեն թէ ճարոնական կառավարութիւնը ազդարարեր է Ռուսիոյ որ եթէ Միջերկրականի ռուսական նաւատորմիղը Սուէզէն անցնի, Ճարոն ծայրայեղ միջոցներու պիտի դիմէ։

—Միշտ այն կարծիքը կայ թէ Միջերկրականի ռուսական նաւաբաժինը չինական ջուրերը պիտի երթայ։

—«Տէյլի Մէյլ» կ'իմանայ թէ Ճարոն Ռուսիայէն պահանջեր է նիւթական երաշխաւորութիւններ տալ իրեն՝ ապացուցանելու համար իր անկեղծ դիտաւորութիւնները, կէսի իջեցնելով չինական ջուրերը գտնուող իր մարտանաւերուն թիւը։

—Լրագիրները Թօքիոյէն կ'իմանան թէ Կայսերական հրովարտակ մը կը հըրամայէ երկու տարիէն վճարելի փոխառութիւն մը կնքել, ինչպէս նաեւ հինգ տարիէն վճարելի գանձային տոմսեր հրապարակ հանել։

ԲԱՐԻԶ.—Վաւերական աղբիւրէ ճարոնական դեսպանատունը հասած լուրեր կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ եւ Ճարոնի միջեւ խաղաղական կարգադրութեան մը հաւանականութիւնները օրէ օր կ'աւելնան։ Բայց հաւանական է որ բանակցութիւնները երկար տեւեն։

ՔՈԼՈՆԻԱ.—«Քէօլնիշէ Զայթունկ» կ'ըսէ թէ պէտք չէ խաղաղութեան ամէն յոյս կտրել Մ. Արեւելքի մասին։

ԱՂԷՏԱԼԻ ՀՐԴԵՀ ՄԸ

700 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱԾ

ՉԻՔԱԿՕ.—Այս գիշեր հրդեհ մը ծագեցաւ Չիքակոյի Րօքի թատրոնին մէջ, սքանչելի շէնք մը որ վերջերս շինուեցաւ Բարիզի Օբերա Քոմիքին ձեւով։ Հրդեհը ծագեցաւ ներկայացման մը պահուն, որուն խուռն բազմութիւն մը ներկայ կը գտնուէր։ Սարսափելի իրարանցում մը յառաջ եկաւ։ Թատրոնը ամբողջ մոխիր դարձաւ։ Մեռնողներուն թիւը 736 հոգի կը հաշուուի։

ՊՐԷԶԻԱ (Իտալիա).—Այսօր կէսօրէն վերջը արտասովոր հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ Պ. Ծանարտէլլիի յուղարկաւորութիւնը։ Ներկայ էին Թուրինոյի կոմսը՝ որ Թագաւորին կողմէ եկած էր, վարչապետ Պ. Ճիօլիթթի, երեք նախարարներ, Երեսփ. Ժողովին և Ծերակոյտին նախագահները, բազմաթիւ ծերակուտականներ և երեսփոխաններ, քաղաքային և զինուորական իշխանութիւնները և ահագին բազմութիւն մը։

ՔՈՊԷՆՀԱԿ.—Քրիսթիան Թագաւորը ծանր հիւանդ է քանի մը օրէ ի վեր։

ՀՌՈՄ.—Վաղը պիտի ստորագրուի առեւտրական առժամեայ պայմանագրութիւնը՝ Իտալիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ։

ԺԱՆՏԱԽՏԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԲՈՒՐԿ.—Սանթօրինէն հասած «Քօրտովա» շոգենաւին մէջ բազմաթիւ սատկած մուկեր գտնուեցան։ Անմիջապէս քննութիւն բացուելով հաստատուեցաւ թէ ժանտախտ ծագած է։ Սակայն նաւաստիներէն ոչ մէկը վարակուած է։ Պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուած ըլլալով, ժողովուրդին համար վտանգ չկայ։

ԲԱՐԻԶ.—Բօա-Վաւիէն հասած վերջին լուրերը կ'ըսեն թէ ժանտախտը մեծ աւերներ կը գործէ Մօրիս կղզիին մէջ։ Նոյեմբեր 15էն մինչեւ դեկտ. 15 այդ հիւանդութենէն 180 հոգի մեռած են։ Մօրիս կղզին կը գտնուի Հնդկական Ովկիանոսին մէջ, Մատակասքարի արեւելեան կողմը։ Բնակչութեան 400,000 բնակիչ ունի։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 31 Դեկտ.—Բեդերպուրկէն կը հաղորդուի թէ Ճարոնի պահանջումները չափազանց կը նկատուին։ Անգլիոյ մէջ յոռետեսութիւնը կը շեշտուի ռուսաճարոնական վէճին բարեկամական եղանակաւ կարգադրման մասին։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ գանձային նախարար Պ. Լուծաթթի որոշած է արտասովոր քննութեան մը ենթարկել հրապարակի վրայ թուղթ ունեցող մէկ քանի պանքաներ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Ղալաթիոյ Սակարանը գոց է այսօր Եւրոպական Տարեգլուխին առթիւ։

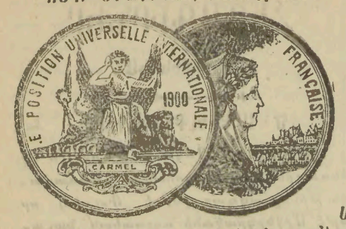
ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՓՈՓՈԽԵԱԼ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	96.05½
Ամենէն բարձր գինը	96.17
Երէկուան վար գինը	96.

ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ Ֆր.	128.25
Երէկուան բարձր գինը	128.87½
» վար »	128.

ՈՍԿԻ ՇՓԱԴՐԱՄ, ԲԱՐԻԶ 1900

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՕՆԵԱՔ

ՌԻՇՕՆ ՏԸ ՍԻՕՆԻ (ՅԱՂԵՍՏԻՆ) ՀԻՆ ՄԱՌԱՆՆԵՐԷՆ

Բարիզի Ֆաքիւլդէին բրօֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷ, Պօրտօ գիտութեանց ֆաքիւլթէին բրօֆէսէօր ԿԱՅՕՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՕՔԻ. Օտեսայի համալսարանին բրօֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՕԻ, եւ ուրիշ նշանաւոր բրօֆէսէօրներու կատարած տարեալ ծանուցումներէ հաստատուած է թէ մեր արտադրութիւնները բնական են, զօրացուցիչ եւ բուժիչ։ —ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Դրասենեակ եւ մթերանոց. Ղալաթիոյ քարայիր, Միխէ Թրանսէզ թիւ. 145-147։ ☛ ԷՄԻԼԷՄԻՆ վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը (ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1863ԻՆ

ԱՆՁՆՈՒԻՆ ԸՆԿԵՐ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 250,000,000 ՖՐԱՆԿ

ԱՄԲՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ՎՃԱՐՈՒՄԱԾ

Գլխաւոր գործակալութիւնը Ղալաթիա կամարջին գլուխը։

Բերայի մասնաճիւղ.— Մեծ-փողոց թիւ. 333։

Պօլսոյ մասնաճիւղ.— Սուլթան Համամ, Ակվավէրսի Խան։

Գլխաւոր գործակալութիւնը եւ մասնաճիւղերը Պանքայի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործառնութիւններ կ'ընեն։

Ղալաթիոյ գործակալութիւնը ինչպես Բերայի մասնաճիւղը ունի վարչու դրամարկղներ, որոնք տակնուռեան ու վարձքի չափաւորութեան տեձակտով ամէնքեն են։ Վարկագրի ակրեդիւն որամադրութիւան տակ դրուած են Ղալաթիոյ եւ Բերայի գրասենեակներուն մէջ սրահներ Պոլսոյ մասնաճիւղը ապրանքի փոխարէն փոխառութիւններ կ'ընէ եւ իր գրաւ կ'ընդունի ապրանքներ, որոնք ի պահ կը դրուին առանց վարձքի Սիրքէճիի մէջ ունեցած իր մասնաւոր մթերանոցին մէջ։

ԼԻՒԻՏԱՍԻՕՆ

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԿԵՐՊՈՎ

ՁԵՂՔՈՒԱԾ ԴԻՆԵՐ

Բերա, Շեմակ ճամբուն վրայ Քոքինօղլուրց 421 թիւ վաղանցիկ վաճառատուներուն մէջ ներկայ Դեկտ. 22 (Ը. Ե.) երկուշաբթիէն սկսեալ չափազանց աժան գինով պիտի ծախուին Ֆրանսական ամենանուրբ արատութիւններէն մեսալքեայ, ինչպէս նաեւ ձմեռուան համար բուրդէ կերպասներ, հովանոց, թաշկինակ, գուլպայ եւ թոհաֆիյէի վերաբերեալ ուրիշ ապրանքներ։ Անոնք որ կ'ուզեն առիթէն օգտուիլ պէտք է աճապարեն։ 1—4

ՁԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ

ՍԻԿԱՒԻ ԹՈՒՂԹ

Թիւ 14- ՅՈՒՆԻՈՒՆ -14 Թիւ

Այս սիկաւի թուղթերը, որոնք խաբիսխ նշանը կը կրեն, իրենց ընտիր ապրանութեան հետեւանքով մեծ յաջողութիւն գտած ըլլալով, չատ մը կեղծերը երեւան ելած են. կեղծարարները դէմ օրինական միջոցներ ձեռք առնուած են թէեւ, բայց կը յանձնարարուի յարգոյ յաճախորդներուն ալ, որ մանաւանդ ուշադրութիւն ընեն նոյն թուղթերու տեսակին, ինչպէս նաեւ թիւթիւն կէօմրիւկի թիւ. 14, մեր վաճառատան յատուկ վաճառանիշին, որովհետեւ ծխավաճառներէ ոմանք, առիթ տալ չտեսնելու փափաքով, յաճախորդները կը խաբեն, եւ մեր ընտիր ու զուտ թուղթին տեղ վար տեսակ եւ կեղծ թուղթեր գրել կ'աշխատին։ Ամէն պարագայի մէջ կրկին ու կրկին կը յանձնարարուի մանաւանդ ուշադրութիւն ընել Խարիսխ նշանին, եւ թիւ. 34 թիւթիւնն կէօմրիւկիի պղտոտային վրայ մեր վաճառատան վաճառանիշին։ 78-40

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ՀԱՍՈՅՆԵՐՈՒՈՅ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՅԻՒՅԱԿԸ

50 ՐԴ ՇԱԲԱԹ, 1903 ԴԵԿՏ.. 10ԼՒՆ 16

ՀՂՅՑԱՔ-ՓՈՂՈՂ-ԷՆԿՔԻՔՐՔԸ ԳԲԳ

ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ԳԻՒ 578 ԲԻԼԻՈՒՆԴՐ

Բիլիոնդրի տարեկան հասոյթը

Փոխադրութիւն	Ներկայ շրջան Ֆրգ.	Նախորդ շրջան Ֆրգ.	Տարբերութիւն յաւելում Ֆրանգ	Նուազում Ֆրանգ
Շաբթուան մէջ	8610 85	11110 67		2499 82
Նախորդ չաբաթներու	10632 60	14199 01		3566 41
Ցունվար 1էն	10592 17	14137 25		3545 08

ԷՍՔԻՇԵՀԻՐ—ՓՈՂՊԱ ԳԲԳ

ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ԳԻՒ 445 ԲԻԼԻՈՒՆԴՐ

Փոխադրութիւն	Ներկայ շրջան Ֆրգ.	Նախորդ շրջան Ֆրգ.	Տարբերութիւն յաւելում Ֆրանգ	Նուազում Ֆրանգ
Շաբթուան մէջ	3848 53	3950 68		102 15
Նախորդ չաբաթներու	4986 03	6907 18		1921 15
Ցունվար 1էն	4963 28	6848 05		1884 77

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1828-1829ԻՆ Ի ԲՈՒՐՁ

ՎԱՆՏՈՄԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, ԹԻՒ 9 ՇԵՆՔԻՒՆ ՄԷՋ

ՀԱԿԱԿՇԻՌ 1901 ԴԵԿՏ. 31Ի

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ եւ երաշխաւորութեան գումար	119	միլիոն ֆրգ.
1902ին գանձուած հասոյթ	24	» »
Սկզբէն մինչեւ հիմա հատուցուած վնաս	274	» »
Ապահովագրուած գումար	21½	միլիառ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	158	միլիոն ֆրգ.
1902ին գանձուած հասոյթ	12	» »
Սկզբէն մինչեւ հիմա հատուցուած վնաս	129	» »
Ապահովագրուած գումար	272	» »

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԸ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ թուրքիոյ մէջ, խնամ նպաստաւոր պայմաններով եւ գինիերով։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂԸ կեանքի վրայ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Արեւելքի համար մասնաւոր եւ զեղչեալ սակացոյցերով։

Ընկերութեան գրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱԶՄ. ՊԱՆԳԱՆ

Արեւելքի ընկերութեան կեդրոնատեղին՝ ՊՕԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ԴԱ-ԹԸՐՃԸ ՕՂԼՈՒԻ ԲԱՍԱԺԸ։

Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա, Ինչէյէ խան, Գործակալ՝ ՄԻՀՐԱՆ ԷՖ. ԴԱՒԹԵԱՆ

ՕԶ ՏՈՒՆ ՄԸ

Վիանդութեանց դէմ ապահով է եթէ իր մէջը չիգոնուի շիշ մը

SCOTT'S EMULSION

(ԸՍԿՕԹԻ ԲԱՂԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ)

Լեռքախտ, պրօնչիտ, Հազ, Հարբուխ եւ թարախցաւ, եւ տղայոց անդամներու թուլութիւն, խոյլ (սրբատճա) եւ բոլոր արեան պղտութեան համար անգին դարման մըն է. Ըռաջին անգամ առնուելով բժշկելու կ'ըսկսի եւ կը շարունակէ։ Լմնի տարի հաղարաւոր տղայք մահուանէ ազատելու կը ծառայէ։ Հիւանդութիւններէ վերջը կորսուած զօրութիւնը կը վերականգնէ, եւ աչքերու փայլունութիւնը եւ կը բերէ եւ մարմնոյ կեանք կուտայ։ Դէղերու մէջ նոր հրաշք մըն է, եւ ուտելիքներու նկատմամբ ալ հրաշք մըն է։ Ի՞նչ վնաս այս պատկերով՝ վարդագոյն փաթեթի մը մէջ կը գտնուի։

Ընդերու վրայ ասօր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

Խոլոր գեղեցկութիւնը և գեղջկութիւնը իւ Ֆրանսէ

26

ԹԵՐԹՕՆ «ՍՈՒՐՃԱՆԴԱԿԻ» (65)

Կ. ՊՕՒՔՊՊ

Երէք Բախտախնդիրները

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՈՍՏԻԿԱՆԻ ՄԸ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

է.

ՀՈՎՈՒԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

Զիս պզտիկ սենեակ մը տարին, կարգի դնելու համար ճամբորդութեան միջոցին տանն ու վրայ եղած հագուստներս։ Սենեակը չատ սիրուն էր, եւ դաշտային ծաղիկներու անուշ հոտ մը կը բուրէր, այնպէս որ Լոնտոնէն ելլելէս վերջը կարծես թէ նոր կեանքի մը մէջ մտած էի։

Հիացիկ ակնարկ մը նետեցի չուրջս այն առարկաներուն ու տեսարաններուն վրայ, որոնք հակապատկերը կը կազմէին Րիչքֆորտ—Օթելի իմ ճամբուս սենեակիս։ Հոն պարզուած հագուստներս կը կազմէին միայն տուներու առնիքները՝ կարմիր կղմինդրներով, եւ անոնց վերեւ բարձրացող ծխանները. իսկ հոս այս պայծառ առաւօտին մէջ աչքիս առջեւ կը տարածուէր սիրուն մարգագետին մը, ուր արեւուն ճառագայթներուն տակ ադամանդի պէս կը փայլէր առտուան ցօղը, մինչ տերեւախիտ ծառերուն մէջ սարեակները կը ճռուողէին անուշ։

Սկիզբէն ի վեր արդուզարդի չափազանց խնամ տանող մէկը չեմ. բայց չգիտեմ ինչո՞ւ համար կեանքիս մէջ առաջին անգամ ըլլալով սկսայ հայելիին մէջ ինքզինքս դիտել, և ցաւ զգացի թէ ինչու պէտք եղածին չափ գեղեցիկ չեմ։ Բայց քիչ յետոյ զարոյթով հեռացայ հայելիին քովէն, և ըսի ինքնիրեն։

—Ինչ ապուշ մարդ եմ որ այս տարիքէս ետքը սանկ խենդ գաղափարներ կ'ունենամ. ո՛ր աղէկ ատկէ եղաքը պիտի ուզէ իմ վրայ խորհիլ։

Գահ մը եղաքը օրանը եկայ որ պարապ էր։ Կարաւանները չատ ճաշակաւոր էին սակայն. ամէն կողմ գեղարուեստական առարկաներ կ'երեւային. առեղծագործութեան սակառը՝ խնամով անկիւն մը դրուած էր; որովհետեւ օրը կիրակի էր, և գաշնակը բացուած կը կենար, և անոր վերեւ դրուածէր չոքէնի մէկ վալը, ինչ որ կը ցուցնէր գեղարուեստի այդ ճիւղին սիրահար օրիորդի մը նախասիրութիւնը։

Սրահէն անցայ պզտիկ ընդմանոց մը, որ տեսակ տեսակ տուներով լեցուն էր. չկրցայ դիմանալ առանք մի առ մի հետազօտելու փորձութեան։ Սատիկ կը սիրեմ ծաղիկները. բայց այս միջոցին իմ զբաղումներս չէին թողուր առանկ բաներով ժամավաճառ ըլլալու։

Համապատ կարգադրութեամբ մը չարուած ծաղկեթաղարներուն առջին կանգնած, բաց աչքով կ'երազէի։ Ինքզինքս կ'երեւակայէի իմ ծաղիկներուս ընդմանոցին մէջ, ուր կը խնամէի ու կուռգէի իմ սիրական տունկերս, ծխախոտը բերանս, և գլուխս դրած յարդէ գլխարկս։ Ա՛լ չէի ափսոսր Լոնտոնի իմ սիրուն սենեակիս մէջ, և մոռցած էի ոճրը ու ոճրագործ։ Եւ ինչ որ լաւագոյնն էր...

Այս խորհրդածութեանց մէջ ընկղմած, չէի իմացեր թէ Միս Քիւուդըը եկած կեցած է ետիս։

—Արդեօ՞ք անպատշաճ կ'ըլլայ եթէ հարցնեմ թէ ինչ բանի վրայ կը խորհիս։

Ձիղը խօսելով, պէտք է ըսեմ թէ կեանքիս մէջ առաջին անգամ ըլլալով կարմրեցայ։

—Կը մտածէի թէ, ըսի թիթեւ չփոր թութեամբ մը, գիւղական կեանքը չատ անուշութիւններ ունի։ Աւազ որ չեմ կրնար վարել այդ կեանքը։

—Ինչո՞ւ չէ, տարիքդ չատ դժուար բան մը չէ։

—Ընդհակառակն, պատասխանեցի, բայց ատոնք խօսելով չեմ կրնար բացատրել թէ ո՛ւր կը կայանայ դժուարութիւնը։

—Թերեւս, տիկին Ֆէրֆաքս չմբռնէ գիւղի կեանքը, ըսաւ Օր. Քիդուսդըը՝ սրան դառնալու առթիւ։

—Բայց տիկին Ֆէրֆաքս չկայ, գոչեցի, ես ամուրիներու մէջ ամէնէն յաջողած եմ. ինչպէս եղաւ որ խաբուեցաք իմ ամուրիութիւնս խոչոր գրերով գրուած չէ ճակտիս վրայ։

—Ո՛չ, լաւ չեմ տիշեր, բայց կարծեմ հարեզբայրս քաւ թէ ամուսնացած է։

—Զափազանց աղեւսութիւն մըն է ըսածը, բայց դժբախտաբար ճիշդ չէ տեսած տեղեկութիւնը։ Եթէ ամուսնութեան կապով չկապուած ըլլայի, կինս յաճախ միտակ պիտի ձեար։ Պատճառը թերեմս չատ անգամ բացակայ կը ձեամ Լոնտոնէն, և երբեմն ալ բանական երկար ատեն։

—Իրաւ որ չատ տարօրինակ պատճառ մըն է ձերինը, Գ. Ֆէրֆաքս, լսեցիք Միս Քիդուսդըը։ Մէկ քանի ամիս առաջ Հանդեսի մը մէջ կարդացի ձեր վարած կեանքը, և ձեզի յանձնուած մէկ քանի գործերու պատմութիւնը։

—Ա՜հ, կը յիշեմ այդ յօդուածը, կը ցաւիմ որ ձեր աչքին հանդպած է։

—Ինչու համար։

—Որովհետեւ ապուշ գրութիւն մըն էր տպիկայ. եւ ի վերջոյ չատ ղղիացի ատար հրատարակութիւնը տրտնջելուս համար։ Օր. մը մէկը եկաւ հետս տեսակցելու. կարգ մը հարցումներ ուզեց ինձմէ, որմէ եաքը մեկնեցաւ, և գրեց ձեր կարդացած յօդուածը։ Անկէ ի վեր, ինքզինքս կ'ենթադրեմ տնօրէնատուր մը, որ իրապէս եղածէն աւելի ճարպիկ երեւալ կ'ուզէ։

(Շարունակելի)

ՏՔԴ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՁԼԱԽՏԱԲՈՅԺ

Վկայեալ Լօզանի համալսարանէն Մասնագէտ ջղային հիւանդութեանց Հիւանդ կ'ընդունի Գ. Գ. եւ Ռ. օրերը կէսօրէ վերջ իր տունը, Բերա Սագըզ Աղաճ թիւ. 92, իսկ Շ. օրերը Պահէզգաբու, Իքի Գաբուլու դեղատունը։ Վկայեալ աղբատները Ձրի։ 24-5

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գ. ԵՐՄԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Գալիս, ցուրտ համամ, Թոփալեան խան

Թոփալեան խանի յիշեալ մեծ վաճառատունը որ հանդերձեղինաց վաճառատուներուն էն հինը և էն նշանաւորն էր, բնաւ իր անունը և տեղը փոխած չէ, և իր տէրը, Գ. Երմինեան վաճառատան գործառնութեանց մէջ մեծ ուշադիր կանոնաւորութիւն մտցուցած է։ Կը յանձնարարէ յաճախորդներուն թէ Թոփալեան խանի չրջակաները զանազան անուններով և վերջերս բացուած հանդերձեղինաց վաճառատունները Գ. Երմինեան և Ընկ. վաճառատուներուն ցեղ ոչ է պարագրութիւն և կապակցութիւն չունին։ Հետեւաբար յաճախորդները կը տրամադրուին դիմել Թոփալեան խանի վաճառատունը։

Կիրակի օրերն ալ բաց է։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ը ՆԿ

NORTH BRITISH & MERCANTILE ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆԴ ՄԷՐՔԱՆԹԱՅԼ			NORTHERN ASSURANCE COMP ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ		
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ	1800 ԻՆ		ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ	1836ԻՆ	
Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի	Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	16,378771	» »	Պահեստի դրամ	6,227,900	» »
1902ի հասոյթը	3,628,617	» »	1902ի հասոյթը	1,447,400	» »

Այս ընկերութիւնքեան ահագոյն իրենց ընծայած բացարձակ վստահութեան հակայ դրամագլխի և պահեստի գումարաց տեսակետով հրդեհի էդամ ապահովագրութիւններ կ'ընդունին չէնքերու, կարասեաց, վաճառքի ևն. ԻՒՏՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԳՆՈՎ ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ. ԻՒՆ ՈՒՆԻՑԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Վճարումը արդարութեամբ ամենիպակաս եւ առատաձեռնութեամբ կը կատարուին

Մինչ այժմ հրդեհի վնասուց համար վճարուած գումար ԵՐԵՍՈՒՆ ԻՆՆՈՒ ԿԱՒ ՄԻԼԻՈՆ Անգլ. ոսկին կ'անցնի

ՄԱՐԻԹԻՄ — MARITIME INSURANCE C°.L¹

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԴ. ՈՍԿԻ 500000, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԴ. ՈՍԿԻ 140000

Այս ընկերութիւնին ետս չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջ բեռցուած ապրանքներն և դրամադրարներն ինչպէս նաեւ ամենուրեք թղթատարով ղրկուած ինչքերը խիստ չամաւէտ եւ օգտակար պայմաններով կ'ապահովագրէ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՈՅ, Գ. Ճ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ.— Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալիփաչա Խանթիւ. 22.

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 մարտ 20ի կայս. Ուքազով արտօն ոճ կերդրուածովին Բեզերպուրկ, իրեն յատուկ չէնքը։ Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կ'ընդունի կեանքի վրայ, և ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ, ԻՆԸՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒՒ Դէմ, ցկեանս ապահովագրութիւն ՇՈՓԵՆԱԻՒՐՈՎ եւ ՇՈՓԵՆԱՒ ՈՎ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒՆ Դէմ, ինչ պէս նաեւ ՀԱՑԵԼԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՊԱԿԻՆԵՐՈՒ կոտրուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխն է մա-
ՆՒՄԻՒ վճարուած 10,666,667 ֆրգ.
Երաշխաւորութեան գումար ուելի քան 137,300,000 »
Ընկերութեան ապահովագրուած-
րուն վճարուած դրամագլուխ եւ
միասուռ հատուցում 282,000,000 »
1902 տարւոյ մէջ գանձուած ապա-
հովագրեան եւ տոկոս 54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ագարեան Խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա,
Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ